

K i á r u s í t á s :

21-es és 22-es hengerekkel, Ewart-lanccal, gall-lanccal különféle méretekben és nagy mennyiségben olcsón kaphatók, amíg a készlet tart: Kemény Manó, Budapest (V., Akadémia-utca 21.) 2006/6

Villanymotorok, dinamó-landó raktára, javítóműhely, Elektropar, Budapest, (VI., Csengery-utca 71.) 123-882, 2002

Elektromotorok dinamók kettős állapothoz, nagy vas-lasztokban, tekercselés, szerelés, csereüzletek, Rymorz, Budapest (Váci-út 50.) 2035

Besser 3. számú Rentabel kettős állapothoz, nagy vas-lasztokban, Rác Armin és Társai, Budapest, VI., Ó-utca 7. 2010

Tipp tányérlebontók, kétféle nagyságban, egyszerű és kettős kivitelben raktárról azonnal szállíthatók: Kemény Manó, Budapest (V., Akadémia-utca 21.) 2006/7

Szitaselyem-darabok, újak minden szám- és darabban legolcsóbban: Karikónál, Budapest (Király-u. 82.) 496

Szalagfűrészgép kombinált, fűrész, kőfűrész eladó: Horetzky Károly, Újpest (Mussolini-utca 31.) Telefon: 294-525. 471

Darálóköveket és hámogatókat legjobb kivitelben szállít: Varga Ottó Lajos csiszológyár, Budapest (VI., Főveny-utca 89.) Tel.: 291-493, 2003

Veszek iamegmunkálógépeket és asztalosszer-keket: Horetzky Károly, Újpest (Mussolini-utca 31.) Telefon: 294-525. 470

22/65 Ganz dupla sima vas-szekrényes hengerek kaphatók. Rác Armin és Társai, Budapest (VI., Ó-utca 7.) 2142/2

29/600 3/8 hengerek azonnali szállításra kaphatók. Rác Armin és Társai, Budapest (VI., Ó-utca 7.) 2142/3

Francia korpa- és derceki-őrítők kövek használt állapotban kaphatók. Kann és Heller Rt., Budapest (V., Vilmos császár-út 62.) 2128/1

21/a 21-es Ganz hengerek azonnali szállításra kaphatók. Rác Armin és Társai, Budapest (VI., Ó-utca 7.) 2142/4

Fáradtolajregeneráló szab. Retroli készülék segítségével olajsúlyosság 50 százalékkal csökkenthető. Üzemben megtekinthető és beszerezhető üzletben. Ürményi Károly műszaki kereskedő, Budapest, V., Báthory-utca 7. 2011/3

Sárospataki malomköveket olcsón szállít: Kardos Daniel malomkőfaragómester, Sárospatak (Kövi Sándor-utca 2.) 617

Csigatriórt, ha jól akar, „Spiral”-védjeggyel vegyen. Beszerezhető: Ürményi Károly cégnél, Budapest (V., Báthory-u. 7.) 2010

Wörner II. golyóscsapágyas gabonakéféleg beszereshető: Jahn és Klein, Budapest (Wahrmann-utca 6-8.) Telefon 293-402. 2009

Petkus vetőmagtisztogató, eredeti Röber-gyártmány, nagy teljesítményű, használt, kitűnő állapotban eladó. László és Fia, Budapest, (V., Alkotmány-utca 25.) 2149/4

Napraforgó hajlító, Feleky-féle, teljesen vasból készült kapható: Kemény Manó, Budapest, (V., Akadémia-utca 21.) 2007/6

Ganz-féle 9-es gyűrűs-olcsón kapható. Kemény Manó, Budapest, (V., Akadémia-utca 21.) 2007/6

Ganz-féle 21/a hengerek nagyon jó állapotban kaphatók. Kemény Manó Budapest, (V., Akadémia-utca 21.) 2007/6

Megvétele keresek egy 70-80 HP. Heinrich, Lanz vagy R. Wolf gyártmányú kondenzátorral és túlhevítővel ellátott féltábil gőzgépet üzemképes jó állapotban, azonkívül egy 50 HP. szivattyút. Schmidt Antal, Václav. 5536

Keresek megvétele üzemképes 8-10 HP szivattyú vagy benzín motort armegjelöléssel. Bagi, Kaba. 1096

Olajprést esetleg olajmalom berendezést vízi fecskendő megvétele keres Fegyverneki Gőzmalom r.t. 5560

Eladó leszerelt 3 emeletes malomépület telekkel, iparvágány engedéllyel közvetlen állomás mellett, **gyárnak vagy terményraktárnak** alkalmas. Továbbá 1 Siemens-Schuckert 220 voltos 26 amperes 6 HP 2 1/2 collos körszivattyúval összeépített egyenáramú motor, tengelykapcsolással, kapcsoló táblával, ellenállással, 2 ampér órával, 3 vastartány 10 tonna ürtartalommal, 1 drb. 1500x300x80 mm öntött kerék. Bagi, Kaba. 1095

Szalagfűrés minden méretben, újak és használtak és egyéb iamegmunkáló gépek, állandóan kaphatók. Kellner, Újpest, Petőfi-utca 22. 2174

Hengerek fogaskerekek, tartálékhen-gerek, Ewart-lanccal, filtervas-részek, kövasrészek, közlőműalkatrészek és az összes malomberendezési cikkek jutányos árban beszerezhetők: Geiger Benő, Budapest, XIII., Gömb-u. 36. Tel.: 291-438. 2037

Nagyteljesítményű ventilátorok állandóan raktáron. Tekintse meg mielőtt vásárol. Előnyös beszerzési forrás. Gábor Gyula ventilátorkészítő üzem, Budapest, VII., Hernád-utca 50. 1106

Traktor-automótorhengercsiszolások, löten-gyél csiszolások Hékezelte dugattyúgyűrű gyártása. Dugattyúk, dugattyúcsapszeg, szelepek, hengerlejek, hengerhüvelyek, az összes használatos traktormarkákhoz. Gőzgéphegerek fűrésze. Cseplőgépekhez szalma- és töreköző tengelyek. Mőtorfőtegyek: Dobos Pál gépműhely, Budapest (VI., Teve-utca 33.) 2034

Seck dupla 25/60 rovátkolt és 25/50 dupla sima hengerek kaphatók. Kemény Manó, Budapest (V., Akadémia-utca 21.) 2007/6

Golyóscsapágyak csapágyházak, használtak, újak, transzmissziók, alkalmi áron: Nánási Sándor, Budapest, V., Váci-út 44. (Ferdinánd-híd) 2036

Elektromotorok dinamók, generátorok minden nagyságban és áramnemre jutányosan kaphatók, csereíthetők, javíthatók garancia mellett: Kékő István, Budapest (VI., Nagymező-utca 66.) 2011

Csigatriór gyári, elsőrendű kivitelben kapható: Zöldhegyi M. István, Budapest, (Báthory-u. 3.) 2033/1

Leszerelés alatt levő nagy gőzmalomból különféle hengerek, hámogatók, síkszítók, Reformok, serlegfelvonók, közlőművek stb. nagyon kedvező árak mellett azonnali szállításra eladhatók. Tekintse meg új gépraktárait: Budapest, XIII., Lehel-utca 64. szám alatt, Kendőfi Antal gépészmérnök. Telefon: 298-036 2008/11

Wörner 5 részes szabadonlengő síkszita raktárral azonnal szállítható. Jahn és Klein, Budapest (Wahrmann-utca 6-8.) Telefon 293-402. 2009/1

Barnaszéngenerátorok szabadalmazott salaklevágó- és buktatórostállal, üzemzavar kizárva. Kátránykiválasztókat, minden öntvénykülön is adok generátorokhoz. Készíték hengergűrűsokat, dugattyúkat, karikákat, gőzhengert helyszínen fűrészeket. Mindennemű malmigépvassalkatrészeket készítek: Bartók György gépüzeme, Budapest (XIII., Szegedi-út 48.) 2012

Figyelem! Gépvásárló! Aki nyugodtan akar aludni, traktort, szivattyút, benzín- és nyersolajmőrt — 2 lőertől kezdve — Diamanthoz jöjjen venni, mert egyévi jótállást vállal és részletfizetésre is ad. Budapest (Váci-út 86.) 2092

Automatikus gabonamérleg (Chronos) malommérleg javítása, szakszerűen, garanciával. Új mérlegek gyártása. Vétel, csere, karbantartás, állami hitelesítés: Tomolík József mérlegkészítőmester, Budapest (VIII., Práter-utca 39.) 2093

Eladó egy jókarban lévő 42" francia kiőrítő kö. Bárány malom Szarvas. 1145

Eladó Langen és Wolf 35-40 HP. szivattyúmotor légindítóval, légtartánnyal, vízszivattyúval, csővezetékkel. Szabó Ilés, Budapest, Reiter Ferenc-utca 123. 1167

Malomszereléseket, rosszulműködő malmok rendbehozását felelősséggel vállalom. Tarárokat hámogatókat, daratisztítókat, szabadonlengő síkszítákat jutányos árban szállítok. Fáber Sándor malom-építész, Hajduszentmihály. 1174

Budapest üzemből lévő jőforgalmu darálóüzem azonnal olcsón eladó. „Biztos megélhetés” jelű igére a kiadói hivatal továbbít. 1172

Visszaöntés egy hengerek vizimalom darálóval együtt Monosbél közszében eladó. Felvilágosítást ad az Egyházmegyei Takptár r. t. Eger. 5599

Eladó Győr városban darálómalom és köleshántoló 3 szobás modern lakással 720 m²-l telken. Esetleg vízmalomként elcsereíthető. Vízle János Győr, Kálvária-utca 35. Meghajtóró villanymotor. 5605

Eladó a multévi vámkereset kéréséért a letényei 21 járatu, 300 q napi teljesítményű, modern, automatikus berendezésű vámmalom. Érdeklődéssel csak személyesen tárgyal a tulajdonos. Papp Mihály, Leténye. 1177

Malomszerelést vállal elsőrendű malomszerelő. Sztojka Imre malomszerelő Budapest, Székely Bertalan-utca 2/6. III. 19. 1171

Tapolca melletti, díszeli vízajtásu malom és fűrés azugasztus hó 5-én bírói árverésen eladásra kerül Felvilágosítást ad: Dr Havas Béla ügyvéd, Sümeg.

Sopron sz. kir. thj. város Erzsébet közkórháza.

286, 288, 289/1939.

Kivonatos versenytárgyalási hirdetmény.

Sopron szab. kir. thj. város Erzsébet közkórháza

1939. évi augusztus hó 18-án délelőtt 11 órakor Liszt és búzadara szállítására — V. Arucsoport. Kenyér és péksütemény szállítására — VI. Arucsoport — 1939. évi augusztus hó 19-én délelőtt 11 órakor.

Pamutszövetek: ágylepedők szállítására — XV. Arucsoport a kórház gazdasági irodájában nyilvános versenytárgyalást tart.

A közszállítás költségei szabályszerűen biztosítvák.

Bánatpénz a vállalati összeg 2%-a. A teljes szövegű versenytárgyalási hirdetmény, az általános és különleges szállítási feltételek, a hivatalos ajánlati űrlapok az Erzsébet-közkórháztól az önköltségi ár — árucsoportonként 1 P 50 f. előzetes megtérítése mellett beszerezhetők.

Az ajánlatokat az Erzsébet-közkórház gazdasági irodájában az egyes árucsoportoknál kiírt időpontig nyújthatók be. Az ajánlatok felbontása ugyanott a benyújtási határidő lejártakor történik. A felbontásnál az igazolt ajánlattevő vagy igazolt megbízottja jelen lehet.

Sopron, 1939 július hó 20-án.

P. H. Dr. Király Jenő s. k. m. kir. egészségügyi főtanácsos, kórházigazgató.

A valódi svájci SZITASELYEM**100 év óta legjobban bevált**

A selyem méterenként fenti védjeggyel van ellátva, mely védjegy garantálja a legnagyobb tartósságot, szítálóképességet és a nyilások egyenletességét. Beszerzési források ügyében forduljon a következő címre:

SCHWEIZ, SEIDENGAFABRIK A. G. THAL (Schweiz)

Baranya megyében, Nagyharsányban levő kb. 1.75 vagon 24 órai teljesítményű **malmunkat** összes berendezésével, telekkel el akarjuk adni. Megtekinthető bármelyik hétköznapon — Az írásbeli ajánlatot kérjük címünkre elküldeni.

Nagyharsányi Ipartelepek R. T. Nagyharsány, Baranya m.

Boksa faszenet

I-a minőségben saját termeléséből, vaggontételekben kivánságra bármily osztályozásban állandóan szállíthatók a legjutányosabb áron

Róth Ernő KASSA, Szent István körút 21. sz.

TÖRŐIT GÉPRÉSZEK repedt, kimart kazánok elektromos hegesztése Lakos és Székely gépgyár Budapest, VI. Béke-tér 3. sz. Új berendezések gyártása és hegesztő oktatóműhely.

Mentő-szerekények: I. 20 munkáshoz P 31.— II. 10 munkáshoz P 17.— III. 3 munkáshoz P 9.— postautánvétellel **HAMVAS ERVIN** Budapest, V., Csáky-u. 34. Telefon: 290-770

Aki nem hirdet azt elfelejtik!

Fizessen elő a szaklapra!

Hivatalosan előirt malmi könyvek

ÁRJEGYZÉKE (csakis malmok részére):

1. **Vámfeljegyzési vagy Vámcserekönyv**

(az egységes vámorlési könyv) valamennyi vámmalom, vámorló, vámcserelő, felöntős cseréjű, vegyesörlésű malom és cseretelep részére. 300 oldalas, oldalanként 12 bárcával, tehát 600 örlési tétel számára, két perforált és egy rögzített lappal, kitűnő írópapíron, legpontosabb egyeztetéssel Ára darabonként P 4.—

Ugyanezen könyv, azonos árban, kapható kizárólag is. (Tessék a rendelésnél ezt megjelölni.)

2. **Vámdarálási könyv** darálások (buza- és rozsdarálás kivételével) számára, kemény kötésben (alkalmas az előjegyzéses örlések nyilvántartására is) Ára darabonként P 2.—

3. **Gabonarakárkönyv** kemény kötésben, jó íróképes papíron Ára darabonként P 2.—

4. **Örleményraktárkönyv** kemény kötésben, jó íróképes papíron Ára darabonként P 2.—

5. **Örlési (malter-) könyv** kemény kötésben, jó íróképes papíron Ára darabonként P 2.—

6. **Pénztárkönyv** kemény kötésben, jó íróképes papíron Ára darabonként 2.—

7. **Folyószámlakönyv** kemény kötésben, jó íróképes papíron Ára darabonként P 2.—

8. **Tárolási könyv** kemény kötésben, jó íróképes papíron Ára darabonként P 2.—

BUDAPEST **PODMANICZKY-UTCA 31. SZ.**

Hűtőberendezések és jéggyárak

létesítése a legjövödelmezőbb melléküzeme a malmoknak KÉRJEN AJÁNLATOT:

WERTHEIM GÉPGYÁR

HÜTŐOSZTÁLYATÓL Budapest, VI., Lehel-utca 12

MAGYAR MOLNÁROK LAPJA

BELFÖLDI ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
EGY ÉVRE 16.— P, FELEVRE 8.— P, NEGYEÉVRE 4.— P
KÜLFÖLDI ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
EGY ÉVRE 20.— PENGÓ, FELEVRE 10.— PENGÓ

Kishirdetések ára: a kishirdetési rovatban előfizetők részére egy szó egyszeri közlése 10 fillér, **vastag** betűkkel 20 fillér. A legkisebb hirdetés (10 szóig) egy pengő. A hirdetési díjak előre fizetendők

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
BUDAPEST, V., SZENT ISTVÁN-KÖRÚT 5. SZ. I. EMELET 3.
TELEFONSZÁM: 118-489.
Magyar királyi postatakarékpénztári csekk száma: 11.450

FELELŐS SZERKESZTŐ:
TÓTH ISTVÁN

MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON

Aki a lapot az előfizetés lejártá előtt 8 nappal írásban nem mondja fel, annak megrendelése ugyanolyan időre meghosszabbítottan tekintendő, mint az előző megrendelése szolgált

Nagyhirdetések ára: egy hatodhásbos (35 mm széles) millimétersor egyszeri beiktatása 20 fillér. Szövegoldalon (75 milliméter széles) 60 fillér. A hirdetések tartalmáért nem vállalunk felelősséget.

Tárgyilagosságot a malomipar részére!

Ismeretes olvasóink előtt az a háborúság, mely a bácsalmási malomalapítás körül keletkezett. A malomipari szaksajtó közlései nyomán csaknem az egész gazdasági szaksajtó foglalkozott az ügygel és azt különféle szempontok szerint bírálta. Bírálta pedig — mint azt már sajnálatosan megszoktuk — csekély kivétellel hozzáértés és tárgyilagosság nélkül. Maga a bácsalmási malomalapítás csak helyi jelentőségű. Hogy mégis annyit foglalkoztak vele malomipari részről, annak oka az, hogy a bácsalmási malomalapítási terv olyan *elvi álláspontokat* érint, melyeknek tisztázása és végleges rendezése egyetemes magyar molnáripari érdek, egyben alapköve annak a molnáripari racionalizálási törekvésnek, mely egyetlen hazai iparágban sem sürgősebb és életbevágóbb, mint éppen a molnáriparban.

A múlt évben, mikor még nem volt meg a malomipari zártszámrendelet, de ennek bevezetésére már megelőző kormányintézkedések történtek, nyolc bácsalmási gazdálkodó malomalapításra szánta el magát, abban a tömeg-tévhitben, hogy a malom aranybánya, melyet csak ki kell nyitni és a pénz esőstül fog dőlni a tulajdonosok zsebébe. Bácsalmáson korábban három nagy malom dolgozott. Egyik tönkrement, mire egy másik ottani malom árverésen megvásárolta s hogy a teljesen felesleges harmadik malom káros versenytől végleg megszabaduljon, a malmot leszerelte s berendezését eladta. Helyesen, okosan és racionálisan. A Wischer József vezetése alatt álló gazdatársaság e példából nem okult és tudván azt, hogy a szövetségi cégér és gazdavonsakozás a kormány előtt jó ajánlólevél, az „Aranykalász Mezőgazdasági Szövetkezet” budapesti céggel lépett összeköttetésbe. E cég — még a zártszámrendelet megjelenése előtt — tényleg engedélyt kapott Bácsalmáson *harmadik* malom alapítására, egy hatjáratú malom alapítására.

Ez eddig rendben volna. Közben megjelent a zártszámrendelet és egy szép napon Wischer József és társai az Aranykalász *nemlétező* bácsalmási fiókja nevében telepengedélyt kértek egy bizonyos telken hatjáratú malom építésére. A telepengedélyt meg is kapták. Ennek jogi oldalával nem kívánunk ezúttal foglalkozni, noha ebből a szempontból is különös körülmények merültek fel. Közben Wischerék egy 11 járatú malom berendezését vásárolták meg és most már tizenegyjáratú malmot akartak létesíteni, még pedig egy egészen más telken, mint amelyre a telepengedély szolgált. Természetes, hogy az ottani malomérdekeltség az ügyet megfellebbezte.

A malomipari érdekképviseletek pedig azért is kénytelenek voltak a dologgal foglalkozni, mert éppen abban az időben történt a Molinum-malmok leállításának, melynek érdekében a malomipar olyan súlyos anyagi áldozatokat hozott s mely áldozatoknak egyik ellenértéke a malomipari zártszám volt. A malomipari zártszám célja a malomipar racionalizálását jobb üzemihasználás útján biztosítani, nem pedig új malmok létesítésével csökkenteni.

Bennünket nem az ügyben szereplő személyek érdekelnék. Sem Hönigék, sem Wischer-

ék magánügyeit, vagy magánérdekeit szó tárgyává nem tesszük. Hogy a dologgal újból foglalkozunk, annak oka az, hogy a „Magyar Közérdek” gazdasági szaklap legutóbbi számában ismét a bácsalmási malomalapítással foglalkozik, még pedig olyan tendenciával, mely mellett a molnáripari szaksajtó szó nélkül nem mehet el. A cikk valóságos iskolapéldája annak a mentalitásnak, mely az ország legnagyobb és egyik legfontosabb ősi iparának, egyúttal legnagyobb *mezőgazdasági* iparának érdekeit nem csak negligálja, hanem még anynyi fáradságot sem vesz magának, hogy az ügy lényegéről illetékes helyen informálódjék és annak az iparágban helyzetéről, melyet a bácsalmási eset képesen — concedáljuk, hogy nem tudatosan — támad, meggyőződést szerezzen.

Ismételjük, nem személyekről van szó részünkről, hanem szó van a magyar molnáriparról, annak száz bajáról és arról, hogy ez ellen a tisztas és a közért évtizedek óta a leg-súlyosabb áldozatokat hozó iparág ellen szisztematikusan, divatos jelszavak kedvéért a közvéleményben hangulatot keltsenek. Ugy érezzük, hogy kötelességünk felvilágosítani azt a közvéleményt, mely hajlamos arra, hogy az ilyen hangulatkelést készpénznek vegye. Csúpan ezért foglalkozunk az ügygel. Nem Hönigről, nem Wischerről van szó, hanem a magyar molnáriparról. És szó van ezzel kapcsolatban arról a *két* bácsalmási malomról, mely a bácsalmási lakosságnak, sőt a környékbéli lakosságnak is túlnagy, túlsok s mely két malom ennek következtében kapacitásának csak egy töredékét tudja kihasználni, mint ahogyan a magyar molnáripar is teljesen hasonló helyzetben van, ugyanazon okból.

A bácsalmási malmok — bárki kezében is vannak jelenleg — részei a magyar malomiparnak és részei a *nemzeti vagyonnak*. Ami ma Bácsalmáson megtörténhetik, az holnap másutt is megtörténik. Elvi, országos jelentőségű ügyeket tehát egyöntetűen és főleg elfogulatlanul kell elbírálni. A „Magyar Közérdek” ezt nem teszi. Így téves azon állítása, hogy Bácsalmáson csak egy nagy malom van. De ha ez így volna is, ez az egy malom is túlnagy és túlsok volna Bácsalmásnak és környékének. Téves az az állítása is, hogy az ottani gazdaközönségre nézve hátrányos az a helyzet, hogy versenytárs nélküli malom látja el a szükségletet. Laptársunk elfelejti, hogy Magyarországon az őrési vámokat, az őrési feltételeit szigorú törvények, szigorú rendeletek és még szigorúbb állandó állami ellenőrzés szabályozzák. Tehát a malom — még ha nem is volna versenytársa, mint ahogyan van — nem használhatná ki helyzeti előnyét, még akkor sem, ha ilyen helyzeti előnye valóban volna is, mint ahogy nincsen. Az őrési vámok törvényesen maximálva vannak. Hogy milyen bőkezűen történt ez a maximálás, bizonyítja az állandó keseregés és feljajdulás, mely az egész hazai molnáripar soraiból minden egyes alkalommal, amikor az őrési munkadíjak szöbakerülnek, felhangzik. Tehát téves az is, hogy szükség volna az illető malom árkalkulációjának megvizsgálására.

Tessék ezt nyugodtan a kormányra bízni. Arra a kormányzatra, mely a molnáripar hely-

zetével és körülményeivel is teljesen tisztában van és *ennek dacára*, szociális, gazda- és magasabb politikai érdekekből a malomipar *jogos* érdekeit a legmostohábban kénytelen kezelni. Pedig hála Istennek már eljutottunk odáig, hogy lassan-lassan, igen lassan a magyar közvélemény is kezdi belátni, hogy az ország ipari érdekei semmivel sem állanak a mezőgazdaság érdekei mögött. Eljutottunk Hegyeshalmy Lajos néhai kereskedelmi minisztertől, kinek egyik „legfényesebb” országgyűlési kijelentése az volt, hogy „nem ellensége a kereskedelemnek és iparnak”, Magyarország főméltóságú kormányzójának szövegét, mely az ipar jelentőségére és fontosságára olyan határozott és bölcs módon mutatott rá és eljutottunk gróf Teleki Pál miniszterelnökhöz, kinek egyik sarkalatos kormányprogramja a mezőgazdaság és az ipar *gazdasági egyensúlyának* helyreállítása.

Nem szabad tehát támadni egy malmot, egy iparvállalatot azért, mert súlyos anyagi áldozatok árán megvásárol és leszerel egy olyan malmot, mely a gazdasági harcban helyét megállani nem tudta s melynek versenye éppen ezért nemesak felesleges, hanem közgazdaságilag egyenesen káros. A felesleges malmok felvásárlása és megszüntetése világos és parancsoló racionalizálási szükségesség. Egyik fő programpontja és előfeltétele a racionalizálásnak, melynek a zártszámrendelet csak bevezetője.

Elhisszük és tudjuk, hogy a gazdának sokkal kényelmesebb volna, ha ügyszólván minden uccasarkon egy malom állana rendelkezésére és hogy a gazda nevetve szemléli, ha az egy mástól élni nem tudó malmok az amúgy is minimálisra lenyomott törvényes őrési vámszállék önkéntes lerombolásával, keserves kényszerűségből és saját pusztulásuk árán, de az egész iparág megrontásának veszélyével is, egymásra licitálnak. Ez azonban nem közérdek.

Tudtunkkal az sem bűn, ha egy iparvállalat, egy malom 46.000 pengő adóalap után adózik, sok százezer pengő befektetéssel és nemzedékeken át folytatott szorgalmas munkával. Jól tudjuk, hogy az adóalap még nem kereset és minden dícséretet megérdemelt olyan malomvállalat, mely a mai viszonyok, a mai adózási rendszer mellett ilyen adóalap után járulhat hozzá az ország súlyos terheihöz.

Ami pedig a cseretelep felállítására vonatkozó akció felemlítését illeti, laptársunk ismét elfelejti, hogy a magyar molnáripar egyik legfájóbb, legégetőbb sebé a cseretelep-rendszer. Hogy a cseretelepek ellen az egész magyar malomipar évtizedek óta elkeseredett harcot és küzdelmet folytat, még pedig — ezt örömmel regisztráljuk — a közeli siker kilátásával. Azt is tudnia kellene, hogy a cseretelep nem gazdaérdek, hanem csak látszólagos gazdakényelem, melyért azonban a gazdának tudtán kívül nagyon magas árat kell fizetnie. De magas árat kell érte fizetnie annak a tisztas kismalomiparnak is, mely a cseretelep rendszer következtében egyre vérezik és lassan, de biztosan elvérzik.

Ezeket tartottuk szükségesnek elmondani úgy a közgazdasági sajtó, mint a magyar közvélemény felvilágosítására. És még annyit fűzünk az elmondottakhoz, hogy nem tesz jó szolgálatot hazánk közgazdaságának, aki az elmondottakat figyelmen kívül hagyja!

Dr. Vargha József államtitkár-iparügyi miniszter.

A Budapesti Közlöny szerdai száma közli Magyarország főméltóságú Kormányzójának legfelsőbb elhatározását, mellyel *Dr. Vargha József* iparügyi miniszteriumi államtitkárt iparügyi miniszterre nevezi ki.

Egyidejűleg legfelsőbb kézirat *Kunder Antal* az iparügyi miniszterium vezetése alól saját kérelmére felmentéséért, így *Kunder Antal* kettős minisztersége megszűnik s ezentúl a kereskedelem és közlekedésügyi miniszterium ügyeinek vezetésére fordíthatja kiváló képességeit.

Dr. Vargha József műegyetemi nyilvános rendes tanár csak a legutóbbi választások előtt kapcsolódott be a politikai életbe. Iparügyi államtitkárrá való kinevezése f. é. május 10. én történt meg.

Dr. Vargha József, az új iparügyi miniszter 1891-ben született. Középiskolai tanulmányait Budapesten, a II. ker. állami főreáliskolában végezte, ahol az 1908. évben érettségizett. 1912-ben a műegyetemen vegyészmérnöki oklevelet szerzett. 1913-ban a műegyetemen tanársegéddé nevezték ki. 1915-ben megszerezte a műszaki doktorátust. Már öt évvel később, 1920-ban a műegyetem magántanárává habilitáltak. 1923-ban a kémiai-technológiai tan-

székre nyilvános rendes tanárrá nevezték ki. 1930—33. években a műegyetem vegyészmérnöki és egyetemes osztályainak dékánja lett. Az új miniszter a tudományos életben tudományos munkásságával nagy szerepet játszik, és európai hírnevet szerzett. A Magyar Tudományos Akadémia levelező tagjává választotta. A m. kir. Kúria szabadalmi tanácsának ülnöke. Elnöke továbbá a Magyar Ásványolaj Bizottságnak is. A földgáz és kőolajkutató terén kifejtett tudományos munkássága világviznylatban is tekintélyt vívott ki nevének. Tulajdonosa azonkívül több sajáttalálmányu, nagy jelentőségű és nagyjövőjű szabadalomnak is, melyeknek egy része a szén hidralízására, a műbenzin gyártására vonatkozik.

Dr. Vargha József személyében olyan iparügyi minisztert nyert a magyar ipar, aki nemcsak az exact tudományok nagytekintélyű művelője, hanem a gyakorlati élet, a modern technológia, az ipar és közgazdaság egyik legalaposabb, gyakorlati ismerője és hazai szakértője.

A magyar malomipar nagy reményekkel és várakozással néz miniszteri működése elé és szeretettel és bizalomteljesen üdvözlő új méltóságában.

Az angol külkereskedelmi miniszter a román buza és a londoni malmok.

Érdekes, egyben komikus eseményről számol be a Pester Lloyd közgazdasági rovatában Bánkuty Béla, a neves közgazdasági író. — Hudson úr, az angol külkereskedelmi miniszter, indítva érezte magát arra, hogy a román földművelésügyi miniszterhez egy sajátkezűleg írt levelet intézzen, melyben meleg szavakkal és az angol diplomácia lendületes stílusában mond köszönetet a szállított buza jó minőségéért.

A levél a nemzetközi gabonakereskedelemben új szokást honosított meg. Az már előfordult ugyan, hogy a szállított buza minőségét kifogásolták, de annak a bármilyen erősen is jelentkező belső ösztönnek, hogy elismerésüket a szállítóknak írásban fejezzék ki, a buzavásárlók eddig még mindig ellen tudtak állani.

Köztesztudomásúlag az angol kormány az idény folyamán mintegy 2 millió métermázsá román búzát vásárolt s ezt az angol malmoknak ajánlotta fel. Az angol malomgyesület egy bizottsága a búzát érkezésekor megtekintette és kijelentette az összességében, hogy nem akad olyan — a molnár elnevezésére magát méltónak tartó — molnár Angliában, aki jöhírét köckára tegye azáltal, hogy egy ilyen búzából készült őrleményt liszt gyanánt adjon el.

Az ellentmondás, mely a miniszter köszönőirata és a molnárok szakvéleménye között szemmel láthatólag fennáll, különféle vitákat idézett fel. Felvetették azt a kérdést is, hogy vajjon Hudson miniszter úr ért-e kevesebbet a búzához, vagy pedig az angol malomgyesület, a „British Millers Association“ elnöke a politikához? A kérdést azonban még máig sem döntötték el.

Anélkül, hogy a döntőbíró szerepét akarnék ebben az ügyben játszani — folytatja a cikkíró — rá akarunk mutatni arra a hathavi időbeli különbségre, mely a miniszter levele és a malomgyesület nyilatkozata között fenn áll és kifejezést adni azon feltevésünknek, hogy mindkettőnek igaza lehet, bármennyire hihetetlenül is hangozzék ez.

A buzaszemben ugyanis előfordulhatnak az *enzymek hatására olyan alkati változások*, melyek a buza minőségét kedvezően, vagy kedvezőtlenül befolyásolni képesek. Az enzymek hatásának nyilvánulását fermentációnak nevezzük. Számos ilyen enzymet

ismerünk. Ezek rendszerint nem aktívok, de nedvesség behatására aktívá válnak. Angliában pedig nedves klíma uralkodik, az tagadhatatlan.

A fentebb vázolt véleménykülönbség oka tehát valószínűleg a búzában enzimatikus hatásokra bekövetkezett alkati változás és így könnyen megmagyarázható.

Mellékesen legyen említve, hogy a hét folyamán a román búzáért *cif London 83/— sh árat ígértek*. Ne is fáradozzunk azzal, hogy ezt az árat métermázsára, pengőre és feladóállomásra számítsuk át, mert semmiféle számítással sem kapunk *q-ként 6.— pengőnél magasabb összeget*.

Már pedig a szakembereket nem lehet megintgatni abban a meggyőződésükben, hogy *mindig előnyösebb egy tizenkét pengős buzaár kifogásolásokkal, mint egy hatpengős ár elismerő írásokkal*. Ez egyébként tisztán kereskedelempolitikai kérdés, melynek fejtegetése más lapra tartozik.

A Hajdúvármegyei Malomszövetség

Debrecenben, 1939. augusztus 2.-án 10 óra 30 perckor, a Debreceni Kereskedelmi és Iparkamara nagytermében rendes közgyűlést tart a következő tárgysorozattal:

1. A választmány jelentése az 1938. évi pénzkezelésről, a szokásos felmentvény kérése.
2. Tisztújítás. Szövetségi-szerzeti ügyek.
3. Lisztforgalmiadó ügyek.
4. Hetibér, szociális terhek s ezekkel kapcsolatban a malomipar üzemvitelének gazdaságtalansága.
5. Általános malomipari ügyek.
6. Esetleges indítványok.

Csiha Győző gépészmérnök, a Hajdúvármegyei Malomszövetség elnöke.

ROVÁTKOLÁS
és csiszolás legtekintélyesebb gépekkel jutányos áron
GENERAL LAKATOSÜZEM (FARAGÓ)
BUDAPEST V., VÁCI-UT 42. SZ. Telefonszám: 2-914-14.

„ÁRVERÉS Fehérgyarmat községben,

a VILLANYTELEP irodájában,
1939. évi július 27-én délelőtt 11 órakor
birói árverés útján árverés alá kerül
1 darab 120 — 132 HP MARTOS
és HERZ gyártmányu

szívógázmotor

faszén- és fatüzelésű generátorral
és az üzem viteléhez szükséges
összes tartozékaival.

Kikiáltási ár 10.450 P

Az árverésre kerülő tárgyak a kikiáltási ár $\frac{2}{3}$ -részénél alacsonyabb áron nem adhatók el. **Bánatpénz a kikiáltási ár 10%-a.**

Rendőrhatósági engedélyhez kötött jogosítványok felülvizsgálata Kárpátalján.

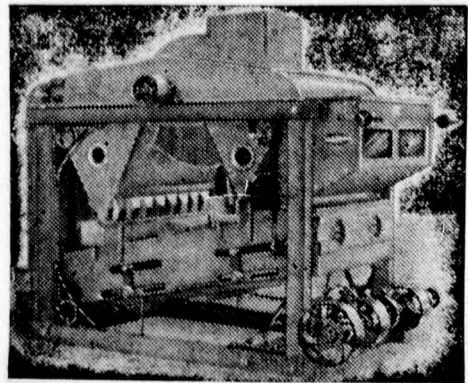
A Budapesti Közlöny 1939. július 20.-i 162. számában jelent meg a m. kir. miniszterium 6.000/1933. M. E. számú rendelete a „Magyar Szent Koronához visszatért kárpátaljai területeken a rendőrhatósági engedélyhez kötött jogosítványok felülvizsgálata“ címen. A rendelet 1. §-ának (1) pontja szerint a visszatért kárpátaljai területeken az országos érvényű közigazgatási rendőri jogszabályok egyöntetű alkalmazása érdekében mindazokat a jogosítványokat felül kell vizsgálni, amelyeknek gyakorlása rendőrhatósági (diszkrécionális jogkörbe tartozó) engedélytől függ.

Igy felül fogják vizsgálni: 1. a mozgófénykép-üzemekre, 2. a mutatóvanyokra és mutatókra, 3. a nyilvános tánc- és mozdulatművészet tanítására, 4. a rendszeres és rögtönzött táncok tartására, 5. a nyilvános tornatanításra, 6. a nyilvános vívásoktatásra, 7. a magánkutató irodákra, 8. a gépjármű vezetőképző magántanfolyamok tartására, 9. az idegenvezetésre, 10. a háztartási alkalmazottak külföldre szerződésének közvetítésére, 11. a sajtótermékeknek hálalás útján, vagy után terjesztésére, 12. a hivatásos zenélésre, 13. a mozgófényképüzemben üzemvezetésre és gépkezelésre, 14. a lőfegyverek, löszerek és robbantóanyagok tartására, árusítására és vásárlására, 15. a robbantószerkek készítésére és az azokkal való kereskedésre, valamint a lőfegyverekkel, löszerekkel való kereskedésre és ezek közvetítésére, 16. a robbantóanyagok gyártására, raktározására, forgalombahozatalára és szállítására, 17. egyéb rendőrhatósági engedélytől függő jogosítványokat és engedélyeket.

Tehát mindazok, akik eddigi jogaitak ezután is gyakorolni kívánják, kötelesek a m. kir. belügyminiszter által megállapítandó határidő alatt a jogosítvány gyakorlásához a magyar jogszabályok értelmében szükséges engedélyt, illetőleg engedélyeket kellően felszerelve kérvényben kérni. A kérvényt és mellékleteit annál az elsőfokú rendőrhatóságnál kell benyújtani, amelynek hatósága területén az engedélyes jogosítványt gyakorolni kívánja.

A jogosítvány gyakorlása ideiglenesen mindaddig folytatható, amíg az illetékes hatóság az e rendelet alapján előterjesztett kérés tárgyában jogerősen határoz.

A rendelet 1939. július 18.-án, a kihirdetés napján lépett életbe.

Modern szerkezetű Tarárok

lebegtető szítás szélosztályozóval, kefetisztítással.

Kiválóan alkalmas fűmagvak, ördögbockor, macskatalp, üszög stb.-nek az őrlendő gabonából való eltávolítására.

Arajánlattal szolgál:

GRAEPEL HUGÓ BETÉTI TÁRSASÁG

malomépítéssel, gép és rostalemezgyár, Budapest, X., Szilágy-utca 20-30. (Gergely-utca sarok.)

Szaklapunk a továbbképzés szolgálatában

A közjegyzői sorshuzás a sorrendben 10. szám alatt leközöndő pályamunkát

„Aranybúzakalás.”

jeligéjü pályaműben jelölte ki.

Jelen számunkban tehát ezt a pályamunkát közöljük a hozzátartozó diagrammal.

Midőn a pályamunkát i. t. olvasóink előbírálata alá bocsátjuk, újból megismételjük azon kérelmünket, hogy a bírálóbizottság munkáját elősegítő és megkönnyítő, szíveskedjenek megindokolt előbírálókat küldeni.

Amennyiben az előbírálók között nagy eltérések mutatkoznak, úgy azokat a véleménykülönbségek tisztázása végett közölni fogjuk, de az előbírálók neveit csak az illetők kifejezett hozzájárulásával hozzuk nyilvánosságra.

I. Számú pályatétel szerint adva van, hogy a megadott gépegyeségek elkészítendő egy 8-törétű és 4-5 daraórló rendszerű magasórlésű automatikus búzamalomnak legjobb örlési diagramja.

A pályatétel egyszerű áttekintésével is megállapítható, hogy a rendelkezésre álló gépegyeségek egy korszerű igényeknek megfelelő malmot lehet összehozni. Es módunkban áll egy oly örlési diagramot készíteni, amely a gyakorlatban legjobban megfelel, — csak arra kell ügyelnünk a diagram készítésénél, hogy ne zárjuk magunkat egy bizonyos állandó kerethez.

Megjegyzem az volna a legideálisabb és gazdaságos, de még messze tartunk attól, hogy állandóan álljanak rendelkezésünkre egységes búzafajták, úgy, hogy állandó, egységes liszletek gyártsunk, és még mikor lesz egységes malomipar? Es — tekintettel kell lenni arra — hogy egy középalmom helyzete a legnehezebb, mert annak foglalkozni kell kereskedelmi és vámcseré örléssel.

Es versenyképesnek kell lenni mind a két részből, ami nem is oly könnyű dolog, még a leggyakorlottabb molnárnak sem.

Es mint gyakorlati szerelőmolnár a pályatételben rendelkezésre álló gépegyeségek olyan örlési diagramot készítettem, amely a mai kor igényeinek legjobban megfelel, és tekintettel a búza közepes minőségére.

1. törét.

Az örlési művelet az előtörétnél kezdődik, és az örlést vezető molnárnak, malomépítőnek az örlési diagram készítésének alapja az első törét. A gyakorlatban egy 8-törét rendszerű malom 1-törét teljesítménye 1000 mm henger hosszra óránként 1400—2000 kg, 220 mm hengerátmérő, 280—320 perccenkénti fordulattal, 3,22—3,68 mmp kerületi sebességek mellett. Egy jó középalmomnak 8-törét rendszerek arányos beosztása a következő 4+5+6,5+6,5+5+5+4+4=40, összesen. A pályatételben törtrendszer arányosságát a következő sorrendbe vehetjük: 3,25+3,25+6,25+6,25+5+5+5+5=38, összesen. Es mivel a hengerméretek adva vannak, az aránytalan különbségeket kerületi sebességekkel kell egyenlíteni. A diagram beosztása szerint 8400mm az osztótörét hengerhossza, és 10.000 mm a sima hengerhossza, összesen 18.400 mm összhengerhossza. Es mivel 1 waggon búza megőrlésére 4166 mm hengerhossza szükséges 24 óránként 12-es átlag bevonat mellett, akkor a teljesítmény 24 óránként 18.400 : 4166 = 4,44 q búza, óránként 18,5 q, tehát 1. törtnek óránként 18,5 q búzát kell elvégezni.

A diagram szerint 1. törtnek 220×650 mm hengerhosszt vettem, ennek óránkénti teljesítménye 1300

kg, 320 fordulattal. Es mivel ahol a hengerek nincsenek szorosan járátva, ott bizonyos határ között lehet a kerületi sebességet emelni, és fordítva.

En a következő matematikai műveletet használok. 650 mm henger teljesítménye 1300 kg óránként. $1300 : 60 = 21.60$ kg perccenként. $1300 : 3600 = 0.36$ dkg mmp a 220 mm átm. henger 320 fordulata mellett, 3,68 mmp kerületi sebességet éri el: 3,68 méteres útra esik 0,36 kg teljesítmény. Szükséges teljesítmény 1850 kg óránként. $1850 : 60 = 30.83$ kg perc. $1850 : 3600 = 0.51$ dkg mmp. A 36 és 51 dkg különbsége (egyenlege) 15 dkg mmp, ami nem más, mint 0,25 m munka kilógramm mmp-ként. Óránként a $15 \times 3600 = 540$ kg, hozzá adva a 1300 kg + 540 = 1840 kg. Most hogy a fordulatot kiszámíthatjuk a 0,15 m kg-t hozzáadjuk a 3,68 mmp kerületi sebességhez $3,68 + 0,15 = 3,83$ mmp lesz a kerületi sebessége az 1. tört hengernek.

Az 1 tört henger fordulata lesz perccenként 3,83: $69 = 555$; $555 \times 60 = 333$ perccenként. Ellenőrzőszámítás. Henger kerülete $0,69 \text{ m} \times 3,14 = 2,167$ fordulat. $2,167 : 60 = 3,61$ mmp. kerületi sebesség. A mmp kerületi sebességet megkapjuk, Ludolf-féle számot (3,14) szorozzuk a hengerátmérővel (m-ben mérve) szorozzuk a perccenkénti fordulattal és osztjuk 60-nal. A fordulatot megkapjuk, ha a kerületi sebességet osztjuk a henger kerületével (m-ben mérve) és szorozzuk 60-nal. Es mivel a 2. tört henger is 650 mm hosszú, és a 2. törtnek, az 1. tört henger hosszánál legalább 20%-kal kell hosszabbnak lenni, és mivel az 1. tört hengerhossza is rövid a kívánt teljesítményhez, a 2. tört kerületi sebességét növelni (emelni) kell az óránkénti teljesítményének 20%-ához, már annak térfoglalása végett. A matematikai műveletet pedig úgy végezzük, mintha 20% teljesítmény többletről lenne szó. Óránkénti teljesítmény 1850 kg ennek 20%-a. $1850 \times 20 = 370$ kg. $1850 + 370 = 2220$ kg. Akkor egy mmp-re esik $2220 : 3600 = 0,616$ kg mmp-ként: az 1. tört 650 mm hengerhossza mmp teljesítménye 0,36 kg mmp-ként, a 2. törtnek pedig 0,616 kg-ot kell elvégezni mmp-ként, a $36 - 61 = 25$ dkg mp a különbség (egyenleg). A 25 dkg nem más, mint 0,25 munka kg mmp-ként, ez hozzáadva a 3,68 mmp kerületi sebességhez $(3,68 + 0,25 = 3,93$ mmp) és megkapjuk a 2. tört kerületi sebességet (a 3,93 mmp). Az 1. tört teljesítményéhez arányosan, akkor a 2. tört fordulata lesz perccenként $3,93 : 69 = 57$, ez $\times 60$ -nal = 342 fordulat mmp-ként.

A fentiek szerint, amint látjuk a kerületi sebességet meg lehet oldani a hengerhossz aránytalan különbségeket, arányosság szerint legalább 1. törtnek 800 mm henger hosszra lenne szüksége 3,68 mmp. kerületi sebesség mellett, a 2. törtnek pedig 1000 mm. A 3-4. törtnek vettem a 2. pár 220×1250 mm hengerpárokat, 3,7 kerületi seb., for. 321 perc, a 5-6. törtnek 2. pár, 250×1000 mm-es hengerpárokat, megjegyzem mint dara törtnek 220 mm hengereknek kellene lenni, mert 320 fordulat mellett 4,13 mmp.

Összefoglaló táblázat a törtrendszerekhez.

I. sz

Rendszer megnevezés	Hengerek átm. hossz	Rovát cm.-ként	Rovát elhaj. %	Rovát alakja	Rovát helyzete	Hengerek sebes. külö differenc.	Henger perc ford.	Henger ker. sebes. m/mp.	Meglev. szítafel. m ²	Szükség. szítafel. m ²
1. tört	220×650	4.00	12%	20/50	él-él	1:2,5	333	3.83	4.95	5.76
2. "	220×650	4.50	12%	20/50	él-él	1:2,5	342	3.93	6.44	7.20
3. "	220×1250	5.00	14%	25/55	él-él	1:2,5	321	3.70	13.31	8.80
4. "	220×1250	5.50	14%	25/55	él-él	1:2,5	321	3.70		8,80
5. "	250×1000	6.50	14%	25/60	él-él	1:2,5	320	4.13	6.55	7.20
6. "	250×1000	7.50	14%	25/60	él-hát	1:2,5	320	4.13	6.55	7.20
7. "	250×1000	8.50	16%	30/65	hát-hát	1:3	296,5	3.83	6.55	5.76
8. "	250×1000	9.50	18%	30/65	hát-hát	1:3	296,5	3.83	6.65	5.76
kőjárat	42"×600	—	—	—	—	—	146	8.50	7.13	4.32
9 rendszer	össz. 8400	—	—	—	—	—	—	—	58.43	60.80

JÖL ESİK A PIPA MERT
OROSZLÁN A SZITA

Az OROSZLÁN védjegyű szítaselymek magyarországi vezérképviselete:

Roseth György

Budapest, V., Katona József-utca 27 (Phönix-ház) Sürgő ny cí m: ROZULA

a kerületi sebességük, ami azért annyira nem baj, mint dara törtnek nincsenek szorosan járátva, hogy károsan befolyásolnák az örleményt. A 7-8. törtnek 2. pár 250×1000 mm vettem, és mivel 7-8. törtnek aránya szerint 800-800 mm hengerhossza lenne szükség. 7-8. törtnek ker. sebességeit vesszük az 1. tört ker. sebességét 3,83 mmp, ami egyenlő a 296,5 fordulattal perccenként. Megjegyzem, ha az óránkénti teljesítmény alapján osztom be a törtrendszereket, és ker. sebesség alapján, akkor jobb összhangba tudom hozni a rendszereket, mint egyszerű arányos beosztással, mert az utóbbival paúzát (hézagot) nem lehet összehozni, merev számításra jó, meg hasonlításra.

A kőjáratok kerületi sebessége 8,5-10 mmp, korpa és derce örlésekhez 8,5 mmp ker. sebességeket használjuk, így a finom korpát örlő 42" kőjáratot 146 fordulattal járátjuk perccenként.

Egyébként a tört rendszerek adatait foglaljuk össze táblázatba.

WOLFENER GÉPSZÍJ VILÁGHÍRŰ

Különleges célokra: „COSMOS” vagy „AERO” minőség

Budapest, IV., Károly király-út 26.

Amint láthatjuk egy összefoglalótáblázatba észrevehető egyéb műszaki hibák, táblázatban foglalt adatoknál a meglévő és a szükséges szítáfelületeknél vannak eltérések, ami megszívlandó a 3-4. töret kivételével, mint főtöretknél a szítáfelületekre szükség van, és innen kisebb hibákat könnyű helyrehozni.

A cm-kénti rovátkák számát (mennyiségét) a kívánt cél elérése szerint váltakozik. Ameddig jó gr. darákat veszünk, a rovátkák száma cm-ként nem lehet több 6.5 cm-ként. Egy közép malom töretrendszerének rovátkái cm-ként dara-felborítása esetén, dara töretek 3.5-4-4.5-5-6-6.5 dara, felb. nélkül 4-4.5-5-5.5-6-6.5, korpa kiörlés 7-8-ik töretek, 8-9, vagy 8.5-9.5 rovátka cm-ként.

Rovátkák alakja dara töretekénél 20°-30° él-szöggel használható hátszögek 50°-60° között váltakozik korpa kiörlésénél, 30°-45° él-szög használható, és 65°-75° hátszöge, legfontosabb tényezője az örlésnek a rovátka szögek megválasztása, legtöbb helyen már ettől eltérően elvből 25/65° rovátka szögeket.

A rovátkák elhajlása („Drall”) dara töretekénél 10-16% között váltakozik, búza kiörlésénél 16-18% között, ez utóbbit pillangós korpa gyártásánál 12-10%-ra csökkentjük, nagyobb elhajlással növeljük a mésző szöveget, azaz mésző hatást és fordítva.

A rovátka elhajlása nagy befolyással van a szemese-alakra illetően. Azért a búza töretésénél nagy gondot kell fordítani arra, hogy a töretrendszernek milyen rovátka elhajlással bírjanak.

A mostani búzaelőkészítések az 1. töretre 15.5-16%-os nedvességgel bíró búzák töretése 12%-os rovátka elhajlásokkal, dara-derce és liszt szemcséink hosszúság alakúak, és ennek következtében azok lesztálása nehéz. A gyakorlatban legjobban bevált elhajlások 10-12-14-14-14-12-16-18%-os elhajlás, úgy szemese alakra, mint azok tisztázására és azok hozamára. A rovátkák dara töretekénél 1/10 mm tompasággal bírjanak, úgyszintén belsőleg is, a kiörölt töretekénél 1/20 mm, a külső tompaság arról jó, hogy kevésbé vágja a korpát, azaz a búza héjrészét, ami által tisztább darákat és derceket nyerünk, a belső rovátka tompasága arra jó, hogy kevésbé van meg a lehetőség arra, hogy hengereink az örlémenyt feltékerjék. Es így törethengereinknek nincsen szüksége semminemű horzsolókra vagy kotrókra, amit 8. töretrendszer teljesen nélkülözhet, a jelenlegi kialakult búza-töretési módoknál ismeretlen már bármily nemű fa- vagy fiberhorzsoló.

A rovátka helyzetei, dara töretekénél él-éllel, utolsó daratöret él-háttal, kiöröltöreték hát-háttal legyenek forgatva. A hengerek sebesség-különbsége (Differenciái) dara töretekénél 1:2.5 kiörölt tör. 1:3. A hengerek munkája, átmérő sebességkülönbség, rovátkák alakja, elhajlása, azok száma és helyzete, felsorolt tényezőktől függ. Es a vezetőmolnárnak ezeket az örlésnél elrendő célnak megfelelően kell megválasztania.

Szítáreszek a töretrendszerhez.

A szítáreszeket úgy választottam, hogy minél kisebb legyen az eltérés a meglévő és a szükséges bevonat között. Es a szita bevonatokat úgy osztottam be, hogy lehetőleg biztosítsam a tökéletes lesztálást. A tökéletes lesztáláshoz pedig szükséges a következő beosztás: egy szítáresz felületének 0.2 m² rész előszita, 0.2 rész gr. dara leválasztásra, 0.1 rész finom dara leválasztásra. 0.1 rész gr. der. leválasztására. 0.4 rész kész liszt lesztáláshoz, és amennyire lehet, ezt mindenkor be is kell tartani. Es mivel a magyar gyártmányú szítáinkat könnyű alakítani, megvan rá a mód, hogy a célnak megfelelően azokat beosszuk és a tökéletes szítálást biztosítsuk, és mivel a bevonatok tisztítása búzával történik, meg van a lehetőség arra, hogy a lesztálást bizonyos határ közt fokozhatjuk és fordítva. A töretrendszer szítáinak bevonatait olvant választottam, ami gyakorlatban legjobban megfelel: a töret szítáinak bevonatai. Előszítáinak, gr. dara, finom dara leválasztására legjobb a platinázott sodrony szövet, a szálak simasága (gráde) tökéletes, dacára annak, hogy sodrony az örlémeny tapadása is csak akkora, hogy búzával való tisztítása könnyű, nedvességet, hőt-fokot bírja különös oxidációk nélkül. A foszforbronz bevonatok a nedvesség, hőfok nagy befolyással van rá, hamar tapad és oxidálódik, egyébként száraz anyag szítálására igen jó szítábevonat anyag. A vas-sodrony bevonatot meg csak a búza tisztításánál használjuk, sikszita bevonatnak nem olcsóbb, durvább anyag. A szításelyem megválasztásánál tudnunk kell, mint gyakorlatilag rég kipróbált szabályt. A „prima” szításelyem hasábszita selyem, annak sikszitában való használata esetén hamar amortizálódik és hamar beszítál. Az X-es selyem is inkább jobb hasábszításelyem, mint sikszításelyem.

A XX-es selyem a legjobb sikszításelyem, automatikus malmok sikszitára, úgy lesztálásra, mint azok betapadására illetően. A XXX-es selyem erős, vastagszálú, nehéz selyem, minek folytán legdrágább is. Vastag szálainál fogva az ájtéjési lehetőség kisebb a többi selyemhez viszonyítva, nedvességet nem bírja, hamar betapad, szálai hamar kócosodnak, ami a lesztálást csökkenti, elvből a kisebb üzemek használják, mert „erős”. Egyébként mindegyik minőség jó, csak a vezetőmolnár egyéni képességei szerint, mindegyik minőséget ott kell használni, ahol az megfelel és gazdaságos. A selyem minőségek használata a vezetőmolnár egyéni szakképzettségével van összefüggésben.

A pályatételben megadott szítáreszek összfelülete, vagyis a diagramba vett részeké 121.33 m², az összhengerhossz 7.2 m²-re lenne szükség 132.48 m²-re, egyenleg 11.15 m², 12-es átlag bevonat esetén, 132.48 m²:30-444 q búza örlés szítálásához elég 24 óránként.

A diagramba levő selyem átlag kiszámítása.

van 6 csatorna 5-ös=	30	4137:340=12.14	átlag selyem bevonat. A három
„ 12	6-os=	72	„ 6
„ 6	7-es=	42	„ 15
„ 15	9-es=	135	„ 13
„ 13	10-es=	130	„ 92
„ 92	12-es=	1104	„ 120
„ 120	13-os=	1560	„ 76
„ 76	14-es=	1064	„ 340
„ 340		4137	

levő szítáreszek selyem bevonatbeosztása jó.

Dara tisztítórészek beosztása.

A pályatételben meglévő daratisztító szélességeket következőképp osztottam be. A 2. rész 2×300 mm szélességű daratisztítót kiv. közép, kiv. fin. örlés szita alsó átm.-tek tisztításához. 2. rész 2×340 mm szélességű daratisztítót, kiv. gr. örlés szita, alsó átm. tisztítására és a 2. töret, gr. fin. dara tisztítására. 2. rész 2×340 mm szélességű daratisztítót 2-3-4-5. töret gr. derce tisztítására és a 6. töret finom dara tisztítására. 1. rész 450 mm szélességű daratisztítót 5. töret gr. finom dara tisztítására. 2. rész 2×400 mm szélességű dara tisztítót 3-4. töret finom darák tisztítására. 2. rész 2×500 mm szélességű daratisztítót 3-4. töret gomba darák tisztítására. Dara, gr. derce tisztítására össz-szélesség 3270 mm. A 444 q 24 órai teljesítményhez szükséges a 800 mm 444×800=3442 mm-re lenne szükség, és pedig kiegészítésképp. 2. töret gr. fin. dara tisztításához 360 mm vagy 2×200 mm tisztító szélességre és 5. töret gr. fin. dara tisztítására 2×320 mm tisztító szélességre lenne szükség. Tehát 190 mm tisztító szélességet pótolni kell, akkor lenne összesen 3270+190=3460 mm: a 24 óránként 800-1000 mm tisztító szélességre szükség. Es van összesen 1. rész dara-derce tisztítónk 4210 mm munkaszélességgel, amelynek szüksége van, átlag 1000 mm-kénti szélességre. 25 m² tömlőszűrőfelületre 4210×25=105.05 m² szűrőfelületre van szükség. Dara tisztítók szélessége 7.5-9.5 mmp, derce tisztítók szélessége 6-7.5 mmp. A pályatételben rendelkezésre állt 2 darab 2×180 nyomótömlős-rendszerű porszűrő, hozzávaló szél-dobbal, tömlőméret 85×2600 mm, 85×314-2669, kikerekítve 0.27 m²×2600=7020, így tömlőfelület 0.72 m². Akkor 180×0.72=129.60 m². Akkor 2 darabnak 259.20 m² a szűrőfelülete, szükséges szűrőfelület különbözet 154.15 m², ami igen sok még akkor is, ha minden daratisztítónak külön szél-dobja van. Akkor is egyikebe 5 dara tisztító szél-dobjai, másikba 6 dara tisztító szél-dobjai fűjnének.

De mivel a pályatételben hozzávaló szél-dobbal van adva, akkor valószínű a daratisztítók szél-dob nélkül vannak, melyek központi szivást kapnak, azért van (körülírandó egyes szél-erősségekre) szükség a szélességekre, amit fentebb már átlag jeleztem. Es a műszaki adatok alapján könnyen megcsináljuk dara-derce tisztítónkat központi szivásra, csak a szélességeket maximum kell venni. Azt pedig, hogy x és y-gép milyen szél-erősséggel (sebesség) tisztítson, állandóan, pontosan számba kifejezve megadni nem lehet.

ALKATRÉSZEK SZIJTARCSÁK
Ford és Fordsonhoz
LEGOLCSÓBBAN
WITTENBERGERNÉL
 Budapest, VI., Nagymező-utca 66. szám.
 Telefonszám: 115-459.
SPECIALIS JAVITÓMŰHELY

azt csak a helyszínen kívánt célnak megfelelően kell beállítani, meg biztosítva van-e állandó hektoliter súlylyal bíró tisztítandó anyag, mert ha nem, esetenként a szél-erősségek állítandók.

A tisztítás meg úgy történjen, az ájtéjés tisztá legyen, átm.-be jó anyag ne menjen el. Átcsapatba jó anyagot ne emeljük, mert az a dara %-át csökkenti. Az átcsapatokat legjobb minőség szerint a töret-szítákra vezetni.

A központi szivással dolgozó dara derce tisztítók hátránya az, ha nincsen állandóan biztosítva a tisztítandó anyag hektoliter súlya, körülményes a szél-erősségek beállítása, ha egyik gép szél-erősségét csökkentem, a másik 3-4, vagy 5-6 gépnek szél-erőssége növekszik, magától értendő is, hiszen a szél-dob állandóan egyforma erősséggel sziv, ha az egyik gép szélességét csökkentem, természetes, a csökkenés arányában, a másik gépegységek erősebb megszívásban részesülnek, hanem csak a szél-dobja nyílásán lehetne, és lehet egyenletesen szabályozni a szél-erősségeket, egyébként takarékos, gazdaságos megoldás, a gépek tisztítása könnyű.

Daratisztítók összefoglalása táblázatba.

Tisztítandó fajták megnevezése	Tisztító fel. széles	Szél-sebesség m mp-ben	Szűrőfelület m ² -ben
2. töret gr. fin. dara	340	9.50	10.20
3. töret gr. dara	500	9.50	15.00
4. töret gr. dara	500	9.00	14.00
3. töret fin. dara	400	8.50	10.80
4. töret fin. dara	400	8.00	10.00
5. töret gr. fin. dara	450	8.50	12.15
6. töret fin. dara	340	7.50	8.16
2-3-4-5. töret gr. derce	340	6.50	7.82
kiv. gr. a. átm.	340	6.50	7.82
kiv. köz. a. átm.	300	6.50	6.90
kiv. fin. a. átm.	300	6.00	6.00
11. rendszer	4210	7.16 átl.	108.85

Dara (sima) örlés rendszerek.

Sima rendszereket következőképp osztottam be. Tekintettel magasörlésre. Kiv. gr., kiv. közép, kiv. finom, és kiv. 5-ös: 4. kiv. rendszer és hozzá kiv. átm.-rendszer, amely beosztás mellett könnyű a kivonat darák magasan való örlése, és pedig szemese nagyságok szerint, amely a lisztek minőségére, azok %-ára nagyon jó megoldás (elrendezés), és beállítottam egy láng dara örlő rendszert, és I-II. zsemle rendszert, összesen 8 rendszert, amelyen az örlés magasan van vezetve, és tekintettel a teljesítményre, hogy kimondott jó versenyképes kereskedelmi árut gyártassunk úgy minőségére, valamint mennyiségére, feltétlen szükségünk van a 8 rendszer beosztásra, hogy tökéletes munkát (örlést) végezhessünk. Es simára örlő rendszereket következő beosztás szerint 1:0-ás derce, 1:1-2-es derce, 1:3-4-es derce, 1:5-6-os derce és 7-es derce örlőrendszerekre, összesen 5 rendszer derce örlés, ami elég is az összrendszerek beosztása szerint, kivált 7-es lisztet bezárólag. A beosztásnál legtöbb derce anyag összpontosul a 0-ás, 1-2-es derce örlő rendszerekre, nem úgy érte, hogy a hétrendszer tulajdona lenne, hanem éles derce, azért vettem a 300×800 mm henger párokat (mint jó kettős lisztet adó rendszerek), hogy az könnyen örölhető legyen sima liszté, nehogy mint jobb anyag, sok hátra (szökjön) menjen, mivel 800 mm, átm. hengerekkel kb. 40-45% liszthozam érhető el. Azért vettem a kettős rendszer részére.

A kettős rész 4-4 keret, 24 csatorna, 7.13+7.13 m² szítáfelülettel bíró szítáreszeket, hogy a lesztálás tökéletes legyen. Es használatba vettem a 2. rész 1.50+1.50 m² szítáreszeket is, 1. rész a 2-3-4.

Az Egyesült Magyar Malomipari RT. Budapesten

megkezdte úgy udapesti telepén, (Pesti Victoria Gözmalom) mint a vidéki telepeken a következő tárgyak elárúsítását!

**Erőtelep berende-
 zések,
 műhelygépek,
 villamos berendezések,
 szivattyúk,
 közlőművek,
 mérlegek,
 szállító berendezések,**

**szerszámok,
 tarta'ék géprészek,
 szíjak,
 különböző műszaki vas- és faanyagok,
 installációs tárgyak,
 tűzoltó- és Sprinkler-berendezések,
 iroda- és laboratoriumi berendezések,**

és mindennemű egyéb berendezési tárgyak.

Felvilágosítások a vállalat irodájában: **Budapest, V., Ujpesti-rakpart 39. Telefon: 292-279**

tőret derce osztályozására, 1. rész a 5-6. tőret derce osztályozására, abból a célból, hogy a síma hengerek munkáját egyenletesen biztosítsam és könnyítsem, és a 10-es selyem átm.-eit a diagram szerint, mint jobb anyag előbbre megy. Megjegyzem a 10-es selymek átm.-ei, tisztítva, kiv. 6-os dara és lángr 6-os dara minőségek, de mivel kevés anyag, és nincs szükségünk arra, hogy 0-ás liszthez vegyük, egyszerűen osztályozzuk és a símarendszerekre vezetjük. Ugy mint a diagramba vezettem, egy hibája van, az hogy fölvonóra van szükség, hogy a dertét a derce szitára vezethessük. Egy másik mód még jobb lenne, a 7-es derce rendszert (kő) szitával együtt, külön 2-3-4-5. tőret derték őrlésére beállítani, akkor nem lenne szükségünk a 2. rész derteszitára, sem pedig fölvonóra. A 3-4-es dertecőrlő henger helyébe pedig egy 300x700 mm hengerre lenne szükség, és a 2. pár 290x600 mm hengereket 5-6-os, és 7-es derce őrlésekre venni, és így az öt derce őrlőrendszerekkel könnyű lenne az őrlés és az 4 drb. felbontó (tányéros) segélyével a ki-őrlés is könnyű. Megjegyzem a tányéros felbontókat puha dertét őrlőni nem lehet, hanem azok csak jó erélyes felbontók, azért vettem őket a dertecőrlő rendszerek után, a kettő keféset I-II. zsemlye daraőrlés

után, és az 5 drb vezetőléceseket a kiv. és lángr dara-őrlések után. Azaz oda osztottam be a felbontó rendszereket, ahol a célnak megfelelnek.

Síma rendszerek teljesítménye.

A síma hengerek összhenger hossza 10.000 mm, ami 16%-kal több a tőret henger hosszánál. He vesszük kikerekítve 8500 mm tőret henger hosszát. A gyakorlatban háromféle elrendezési szabályokat használunk. Ahol a tőretrendszerek fordulata percnként 280, akkor a síma rendszereké 220 perc és így tovább. 300 ford. tőret, ott a síma 240, ahol a tőret 320, ott a síma 260, de ez csak hengerhosszjelzője és 200 mm henger átmérővel arányos.

De egy 300 mm-es henger 260 fordulata mellett annak kerületi sebessége 4.73 mmp, amely akkora kerületi sebesség, mely oly melegezt termel, hogy azt semmi nemű aspiráció (hűtő) nem bír lehűtteni és mint 300 mm hengert ott használjuk, hol lisztre dolgozunk és a hengereket szorosan járattuk (nem túlszorosan), ami pedig csak fokozza, hogy hengerrészek melegejdenek, noha nagyobb átm. hengerrel kisebb szorításnál is többet termelünk, mint egy vékony 220 mm henger teljes szorosan való járása esetén.

A síma rendszerek táblázata. II. szám.

Rendszerek megnevezése	Hengerátm. átm. x hossz.	Sebes. külön.	Ford-percenként	Kerül. sebes. m/mp	Megl. felül. m ²	Szüks. felül. m ²
kiv. gr. őrlés	250x1000	1:1.2	260	3.40	6.65	7.20
kiv. köz.	250x1000	1:1.2	260	3.40	6.65	7.20
kiv. fin.	250x800	1:1.2	260	3.40	5.54	5.76
kiv. 5-öt	250x800	1:1.2	260	3.40	5.54	5.76
kiv. átm.	250x700	1:1.2	260	3.40	5.54	5.04
Lángr dara	250x700	1:1.2	260	3.40	5.54	5.04
I. zsem. da.	290x800	1:1.2	260	3.64	5.45	5.76
II. zsem. da.	290x800	1:1.2	260	3.64	5.45	5.76
0-ás derce	300x800	1:1.3	240	3.80	7.13	5.76
1-2-es derce	300x800	1:1.3	240	3.80	7.13	5.76
3-4-es derce	290x600	1:1.3	240	3.63	4.46	4.32
5-6-os derce	290x600	1:1.3	240	3.63	4.00	4.32
7-es derce	42"x600	—	146	2.50	7.13	4.32
13. rendszer	10.000 mm				76.21	72.00

A síma rendszerek arányosságának beosztása a táblázatban adatok után, és a diagram beosztása szerint. 5-5-4-4-3-5-4-4-4-4-3-5-3-3 = 50.5 arány, 13.- rendszer esetén, és 3.60-500 q 24 órai teljesítmény esetén. A síma rendszerek szitáinak a meglevő, és a szükséges szitafelületek között elég tűrhető az eltérés, amely eltérések könnyen egyenlíthetők a célnak megfelelően. A síma hengereink sebességkülönbsége legjobb 0.02-0.03 méter. 1:1.2-1:1.3, minek folytán síma hengereink nyomással dolgoznak, mint sebességkülönbségekkel, minek folytán hengereink járása zajtalan és közepes hűtés mellett azok melegezése nem fordul elő, ami az őrlésnél nagyon előnyös a lisztek minőségére, valamint azok versenyképességére illetően. Es mint magasőrlésimalom símarendszerei kifogástalanul dolgoznak anélkül, hogy azok hűtése mellett a megengedett melegen járással befolyásolnák a lisztek minőségét. Egyébként a diagram szerinti beosztások szerint, minden vezetőmolnár a maga elvét érvényesítheti, hogy melyik teljesítményű kategóriát válassza, a 320-300-280 percnk. fordulatot.

A rendszerek hűtése (aspiráció).

A rendszerek hűtéséhez a pályatételben levő 1 darab 5x8-40 tömlős, szivórendszerű porszűrőt szél-dobbal, tömlőméret 180x2500 mm, amely egyenlő 56.52 m² szűrőfelülettel, amely elég 28.26 m³ levegő szűréséhez percnként. A tőret rendszerekhez szükséges átlag 21.25 m² szűrőfelület, símarendszerekhez 25.00 m², összesen 46.25 m², ehhez hozzáadva a tányéros fölkontok szűrőfelülete 2.00 m², 46.25+2.00=48.25 m². A 48.25 m² szűrőfelületéhez hozzáadva a 23.- rendszer szitáinak hűtőlevegőjének szűrésére, meglevő össz-szitafelület 121.33x4=485.3, — hozzáadva a 48.25+485=533.10 m² szűrőfelület szükséges, a meglevő 56.52 m² szembe. Tehát a 23. rendszer hűtőlevegő szűréséhez elég szűrőfelület van, 3.42 m² többlettel, és percnként 28.26 m³ levegő szívásához kell a szél-dobot beállítani. A szélsőségekben leülepedett anyagot, tőretnél, 1-2-3-4-5-6. tőretig összegyűlt anyagot, a csigáról a 6. tőret szitára vezetjük, a 7-8. tőret és korpás kő, a szélsőségekbe üledését a 8. tőret szitára vezetjük. A síma rendszerek szélsőségekben leülepedett anyagát 1-2-es derce, őrlésig, rávezetve a 3-4-es dara őrlés szitára, a hátsó rendszereknél, rávezetve 5-6. der. vagy 7-es derce szitára, a porszűrőben összegyűlemlt anyagot 7-es derce szitára, esetleg 5-6-os derce-jére. A dara-derce tisztítók porszűrőkben összegyűlemlt anyaga rávezetve a 6. tőret szitára, az összes levezetések légezárással látandók el. A rendszerek hűtése mindenkor felső legyen és nem fordítva, és rendszerenként csak a szükséges hű-

tésre állítandó be és a felesleges hűtéssel csak súlyvesztést idézünk elő (% hiány). A hűtő berendezés igen nagy gond fordítandó, hogy a lég (levegő) utak (szélsőségek) ne szűküljenek, vagy végleg elduguljanak, mert ezek elhanyagolása sok üzembiztos okozhat, tehát a lég-utakat mindig tisztán tartasd, ha akarod, hogy üzemed zavartalanul menjen.

A diagram szerinti őrlés vezetése.

Tőretés.

Búza az 1. tőretre 15.5% nedvességgel megy, az 1. tőret beeresztése óránként 18.5 q, akkor egy percre 30.90 kg. egy mp-re 0.515 kg. beosztás esik, a beeresztést időnként ellenőrizzük próbamérésekkel.

Az 1. tőret szitarendszerének 20-20-as pla. sodrony bev. átm. a 2. tőrethengerre van vezetve. A 36-36-os pla. sodrony bev. átm. a 5. tőretre van vezetve. A 6-os selyem bev. átm. a 6. tőret fin. dara tisztítóra van vezetve. A 6-os selyem átejtés, a 7-es derce őrlő rendszerre van vezetve. A 12-13-as selyem bev. átejtései a 7-es liszthez vannak vezetve.

A 2. tőret szitarendszerének 18-18-as pla. sodrony bev. átm. a 3. tőretre van vezetve. A 36-36-os pla. sodrony atm. gr. dara a 2. tőret gr. finomdara tisztítóra van vezetve. A 60-as pla. sodrony bev. átm. finom dara, amely rá van vezetve a 2. tőret gr. fin. dara tisztítóra, a 6-os selyem bev. átm. gr. derce, amely rá van vezetve a gr. derce tisztítóra. A 6-os selyem bev. átejtése rá van vezetve az I. derce szitára. A 12-13-as selyem bev. átejtései a 4-es liszthez vannak vezetve.

A 3. tőret szitarendszerének 20-20-as pla. sodrony bev. átm. a 4. tőretre van vezetve. A 32-32-ös pla. sodrony bev. átm. gr. dara, amely rá van vezetve a 3. tőret gr. dara tisztítóra. A 60-as pla. sodrony bev. átm. fin. dara, amely rá van vezetve a 3. tőret fin. dara tisztítóra. A 6-os selyem bev. átm. rá van vezetve a gr. derce tisztítóra. A 6-os selyem átejtése rá van vezetve a I. derce szitára. A 12-13-as selyem bevonat átejtései a 4-es liszthez vannak vezetve.

A 4. tőret szitarendszerének 20-20-as pla. sodrony bev. átm. az 5. tőretre van vezetve. A 32-32-ös pla. sodrony bev. átm. gr. dara, amely rá van vezetve a 4. tőret gr. dara tisztítóra. A 60-as pla. sodrony bev. átm. fin. dara, amely rá van vezetve a 4. tőret fin. dara tisztítóra. A 6-os selyem bev. átm. gr. derce, amely rá van vezetve a gr. derce tisztítóra. A 6-os selyem átejtése rá van vezetve az I. derce szitára. A 12-13-as selyem bev. átejtései a 4-es liszthez vannak vezetve. Az 5. tőret szitarendszerének 24-24-es pla. sodrony bev. átm. a 6. tőretre van

vezetve. A 36-36-os pla. sodrony bev. átm. gr. dara, amely rá van vezetve az 5. tőret gr. fin. dara tisztítóra. A 6-os pla. sodrony bev. átm. fin. dara, amely rá van vezetve az 5. tőret gr. fin. dara tisztítóra. A 6-os selyem bev. átm. gr. derce, amely rá van vezetve az 2-3-4-5. tőret derce tisztítóra. A 6-os selyem átejtése rá van vezetve a II. derce szitára. A 12-13-as selyem bev. átejtései a 4-es liszthez vannak vezetve.

A 6. tőret szitarendszerének 26-26-os pla. sodrony bev. átm. a 7. tőretre van vezetve. A 38-38-as pla. sodrony bev. átm. gr. dara, amely a 7. tőretre van vezetve. A 6-os selyem bev. átm. fin. dara, amely rá van vezetve a 6. tőret finom dara tisztítóra. A 6-os selyem átejtése rá van vezetve a II. derce szitára. A 12-13-as selyem bev. átejtései a 4-es liszthez vannak vezetve.

A 7. tőret szitarendszerének 28-28-as pla. sodrony bev. átm. a 8. tőretre van vezetve. Az 5-ös selyem átm. rá van vezetve a 8. tőretre. Az 5-ös selyem átejtése rá van vezetve az 5-6-os derce őrlésre, vagy 7-es derce őrlésre.

A 8. tőret szitarendszerének 30-30-as pla. sodrony bev. átm. kész gr. korpa. Az 5-ös selyem bev. átm. rá van vezetve a 42'-os korpás-kőjártra. Az 5-ös selyem bev. átejtése rá van vezetve a 7-es derce őrléshez. A 7. tőret és 8. tőret szitarendszerének 12-13-14-es selyem bev. átejtései 6-os liszthez vannak vezetve.

A korpás-kő szitarendszerének 46-os pla. sodrony bev. átm. kész fin. korpa a 8-6-os selyem bev. átm.-tei kész finom korpához van vezetve. A 8-as selyem átejtései fin. 8-as liszt, a 6-os selyem bev. átejtése 8-as liszt vagy a finom korpához van vezetve. A 13-14-es selyem bev. átejtései a 7-es liszthez vannak vezetve.

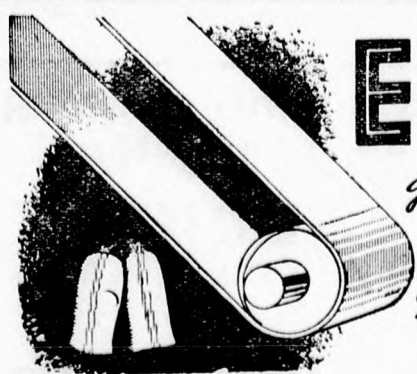
Az I. derce szitarendszer 10-es selyem bev. átm. 1-2-es derce őrléshez van vezetve. A 10-es selyem átejtése a 3-4-es derce őrléshez van vezetve. A 13-as selyem átejtése a 4-es liszthez van vezetve.

A II. derce szitarendszer, 10-es selyem átm. a 3-4-es derce őrléshez van vezetve. A 10-es selyem átejtése az 5-6-os derce őrléshez van vezetve. A 13-as selyem bev. átejtése a 4-es liszthez van vezetve.

A tőret rendszereink ily beosztása mellett azok szakszerű beállításával a búza tőretése, annak ki-őrlése hidegen történik, természetes, csak gyakorlati molnároknál, mert a hengerek beállítását írásban megadni nem lehet. Mert az őrlés alapanyaga organikus (szerves) anyag és annak különböző fizikai tulajdonságai vannak, ha egy anorganikus (szervetlen) anyag-ról, annak feldolgozásáról lenne szó, akkor meg lehetne számokkal jelölni a rendszerek beállítását.

Dara- és dertisztítás.

A 2. tőret gr. fin. dara, tisztítva kiv. dara, a kettő első keret átejt. kivonat köz. dara őrlő rend. van vezetve, a kettő utolsó keret átejt. kiv. gr. dara őrlő rend. van vezetve. Átm. a 3. tőret. van vezetve, átcsap az 5. tőret szitára.

EMERGÉ
gumitextil hajtósíj

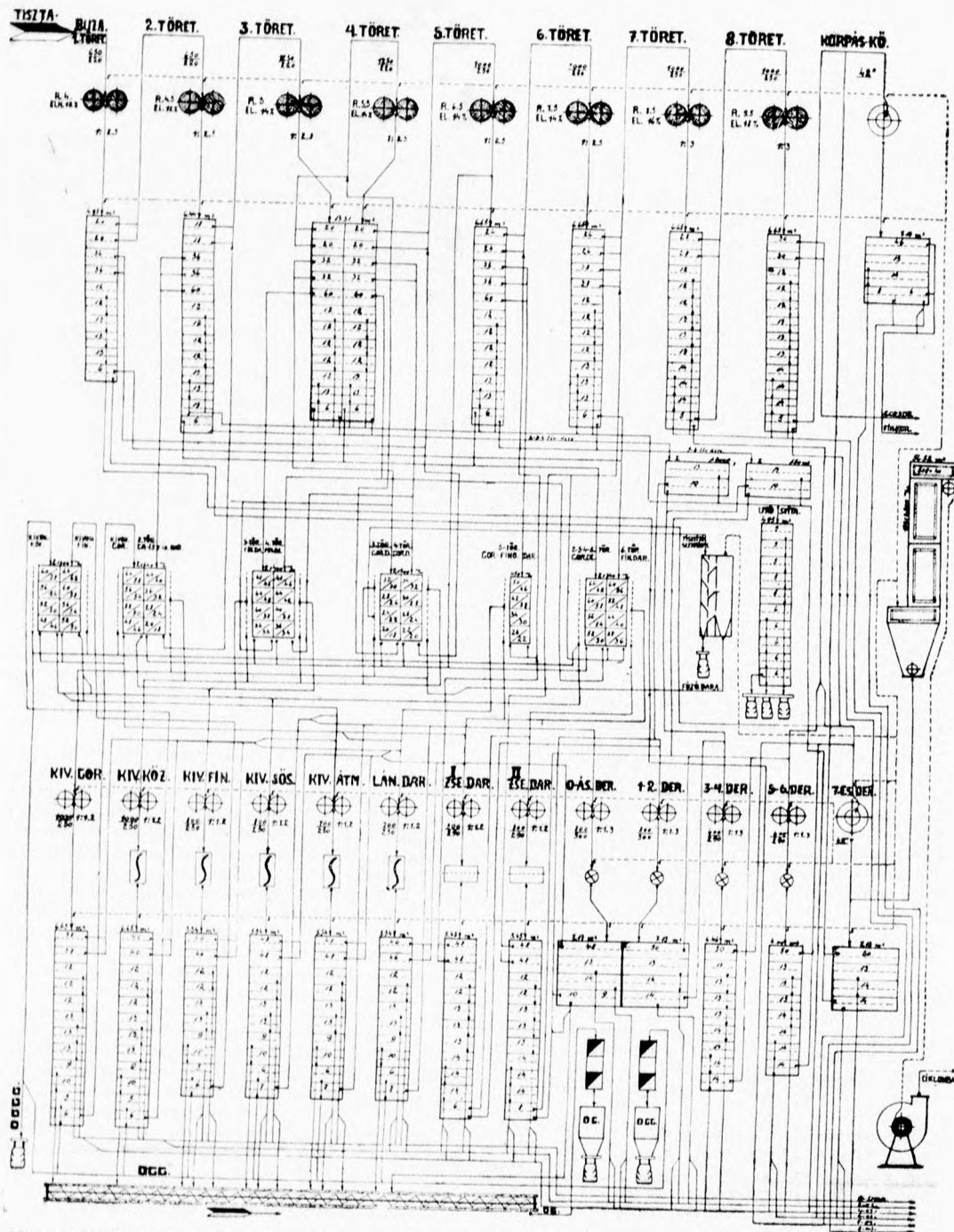
A MALOMBAN IS zavartalan munkát biztosít!

A 3. törlet gr. dara tisztító, első keret átejt. a kiv. köz. daraöröl rend. van vezetve, a három utolsó keret átejt. ki. gr. daraöröl rendszerre van vezetve. A 24-22-es bev. keret főző dara 1.5-2%, ennél több termelés esetén a 28-26-os bev. keretről is főződarát veszünk és főződarát csak ezen a kettő kereten veszünk, ha azt akarjuk, hogy kifogástalan legyen a főződaránk és így főződara termelésünk 15-4% között szabályozható. Atm. rá van vezetve a 4. törletre: átcsap az 5. törletszítára.

3. törlet fin. dara tisztító, első kettő keret átejt. kiv. fin. daraöröl rend. van vezetve, a két utolsó keret átejt. kiv. köz. daraöröl rendszerre van vezetve. Atm. a 3. törlet gr. da. tisztító, átcsap az 5. törlet szítára van vezetve. A 4. törlet gr. dara tisztító első keret átejt. kiv. köz. daraöröl rend. van vezetve. E hátsó három keret átejt. kiv. gr. daraöröl rend. van vezetve. Atm. az 5. törletre van vezetve, átcsap.

ÖRLÉSI DIAGRÁMM.

18.5 q ÓRÁNKÉNT BÚZÁT TELJESÍTŐ MALOM RÉSZÉRE.

az 5. törlet szítára van vezetve. A 4. törlet fin. daratisztító első két keret átejt. ki. fin. daraöröl rend. van vezetve. A két hátsó keret átejt. kiv. köz. daraöröl rend. van vezetve. Atm. a 4. törlet gr. dara tisztító van vezetve, átcsap. az 5. törlet szítára van vezetve.

Az 5. törlet gr. fin. daratisztító első két keret átejt. I. zsemle daraöröl rend. van vezetve. Atm. és átcsap. a 6. törletre van vezetve, vagy a (át)csapadék a 6. törlet szítára van vezetve.

A 6. törlet fin. daratisztító első két keret átejt. I. zsemle daraöröl rend. van vezetve, a hátsó két keret átejt. II. zsemle daraöröl rend. van vezetve. Az átm. és átcsapadék a 7. törletre van vezetve.

A 2-3-4-5. törlet gr. derceket tisztító, négy keret átejt. rá van vezetve a kiv. 5-ös daraöröl rendszerre. Atm. a 4. tör. fin. daratisztító van vezetve. Átcsapat az 5. törlet szítára van vezetve. A gr. derce

tisztító szükség esetén jó Öggg lisztnék. 2.5-3% körül termelhető.

A kivonat gr. tisztító kereteinek átejt. kész Öggg liszt átm. (a fin.) a kiv. fin. daraöröl rendszerre van vezetve. Átcsapat. Láng vagy I. zsem. daraöröl rend. van vezetve. A kiv. köz. tisztító kereteinek átejt. kész Öggg liszt. Atm. a kiv. 5-ös vagy kiv. átm. daraöröl rend. van vezetve, átcsapat láng- vagy I. zsemle. daraöröl rendszerre van vezetve. A kiv. fin. tisztító kereteinek átejt. kész Öggg liszt átm. kiv. 5-ös vagy kiv. átm. daraöröl rend. van vezetve. Az átcsapat láng- vagy I. zsemle daraöröl rend. van vezetve. A daraderce tisztító ily beosztása mellett betartható a szemcse és hektoliter súly szerinti tisztítás és osztályozás. megközelítőleg és biztosítható, hogy daraöröl rendszerekre tiszta darákat vezessünk. A főző dara után tisztítása egy tisztítószekrényen keresztül megy, amelyben a könnyebb héjas daraszemcséket még ki-

Anyarozsot

minden mennyiségben a legmagasabb napi árak mellett vásárolunk.

Drogunio Gyógynövénykiviteli k. f. t.
BUDAPEST, V., VISEGRÁDI-UCCA 48.

öröl rendszere van vezetve. A 12-13-as selyem bev. átejtései 2-4-es liszthez vannak vezetve. A 9-10-es selyem bev. átejt. Ög liszt-csigára van vezetve. 5-6-os selyem bev. átejt. Ögg liszt fölönöbába van vezetve. A 6-os selyem bev. átm. kiv. köz. tisztító van vezetve.

3. A kiv. fin. daraöröl rendszerének 46-46-os pla. sodrony bev. átm. a kiv. átm., vagy láng daraöröl rendszere van vezetve. A 12-13-as selyem bev. átejtései 0-síma vagy Ög liszthez csigára van vezetve. 9-10-es selyem bev. átejtései Ög liszt csigára van vezetve. 5-6-os selyem bev. átejt. Ögg liszt, amely a fölönöbába van vezetve. A 6-os selyem átm. kiv. fin. tisztító van vezetve.

4. A kiv. 5-ös daraöröl szitarendszerének 48-48-as pla. sodrony bev. átm. láng vagy I. zsemle daraöröl rendszere van vezetve. A 12-13-as selyem bev. átejtései a síma vagy Ög liszt csigára van vezetve. A 9-10-es selyem bev. átejt. Ög liszt csigára van vezetve. A 6-7-es selyem bev. átejt. Ögg liszt, amely a fölönöbába van vezetve. A 7-es selyem bev. átm. kiv. átm. vagy 0-ás derceöröl rendszere van vezetve.

5. A kiv. átm. daraöröl szitarendszerének 48-48-as pla. sodrony bev. átm. láng vagy I. zsemle daraöröl rendszere van vezetve. A 12-13-as selyem bev. átejtései 0-síma vagy Ög liszt csigára van vezetve. 9-10-es selyem bev. átejt. Ög liszt csigára van vezetve. 6-7-es selyem bev. átejt. Ögg liszt fölönöbába van vezetve. A 7-es selyem átm. a 0-ás derceöröl rendszere van vezetve.

6. A láng daraöröl szitarendszerének 46-46-os pla. sodrony bev. átm. az I. zsemle daraöröl rendszere van vezetve. A 12-13-as selyem bev. átejtései 0-síma vagy 2-es liszthez van vezetve. 9-10-es selyem bev. átejt. Ög liszt csigára van vezetve. A 6-7-es selyem bev. átejtései Ögg liszt fölönöbába van vezetve. A 7-es selyem bev. átm. a 0-ás derceöröl rendszere van vezetve.

7. Az I. zsemle daraöröl szitarendszerének 48-48-as pla. sodrony bev. átm. a 6. törletre van vezetve. A 12-13-14-es selyem bev. átejtései a 2-4-es liszthez vannak vezetve. A 6-os selyem bev. átm. a II. zsemle daraöröl rendszerre van vezetve. A 6-os selyem bev. átejt. 1-2-es derceöröl rendszerre van vezetve.

8. A II. zsemle daraöröl szitarendszerének 48-48-as pla. sodrony bev. átm. a 7. törletre van vezetve. A 12-13-14-es selyem bev. átejtései 2-4-es liszthez vannak vezetve. A 8-as selyem bev. átm. az 5-6-os derceöröl rendszere van vezetve. A 8-as selyem bev. átejtései az 1-2-es derceöröl rendszere van vezetve.

Derce örlés.

1. A 0-ás derceöröl szitarendszerének a 48-48-as pla. sodrony bev. átm. az I. zsemle daraöröl rendszere van vezetve. A 13-14-es selyem bev. átejt. 2-4-es liszthez vannak vezetve. A 9-10-es selyem bev. átejt. Ög liszt csigára van vezetve és szükség esetén vissza váltható. A 9-10-es selyem bev. átm. téhez, amely az 1-2-es derceöröl rendszerbe van vezetve. A Ög lisztet összekeverő csigáról, mint kész liszt a fölönöbába van vezetve, amely fölviszi a kamrába, amelyből mint kész termék, zsákokba lesz csomagolva.

2. Az 1-2-es derceöröl rend. szitarendszerének az 50-es pla. sodrony bev. átm. az 5-6-os derceöröl rendszere van vezetve. A 13-14-es selyem bev. átejtései a 2-4-es liszthez vannak vezetve. A 14-es selyem bev. átm. a 3-4-es derceöröl rendszere van vezetve.

3. A 3-4-es derceöröl szitarendszerének az 50-es pla. sodrony bev. átm. az 5-6-os derceöröl rendszere van vezetve. A 13-14-es selyem bev. átejtései a 4-es liszthez vannak vezetve. A 14-es selyem bev. átm. az 5-6-os derceöröl rendszere van vezetve.

4. Az 5-6-os derceöröl szitarendszerének az 50-es pla. sodrony bev. átm. a 7-es derceöröl rendszere van vezetve. A 13-14-es selyem bev. átejtései a 4-es liszthez vannak vezetve, esetleg a kettő zsák, azaz a három 14-es keret lisztje 6-os liszthez van vezetve. A 14-es selyem bev. átm. a 7-es derceöröl rendszere van vezetve.

5. A 7-es derceöröl szitarendszerének az 50-es pla. sodrony bev. átm. a 14-es selyem bev. átm.-vel együtt, a korpás köfártra van vezetve. A 13-14-es selyem bev. átejtései a 6-os liszthez van vezetve, esetleg az egy 14-es keret lisztje a 7-es liszthez van vezetve.

A liszt osztályozását már a szitarendszerekbe kell megkezdni és akkor már könnyen osztályozhatjuk, akár automatikusan, akár azokat külön-külön zsákba eresszük és külön-külön kitáblázva összerakjuk, és a kívánt liszt-számokat mintázva összeállítjuk és azok összekeverése után zsákokba csomagoljuk.

A liszt, azaz a selyem bevonatok XX-szes minőségűek a célnek legmegfelelőbb.

A pályatételben levő rendszereket mind felhasznál-

emeljük levegő segítségével a tisztító szekrény légüres felébe és mint átm. a kiv. gr. daraöröl rendszere van vezetve. A légáramlás között lefolyó tiszta főző darát zsákba fogjuk fel.

Dara örlés.

1. Kiv. gr. daraöröl rendszer szitarendszerének 38-38-as pla. sodrony bev. átm. a kiv. átm. vagy láng daraöröl rendszere van vezetve. A 12-13-as selyem bev. átejtései 2-4-es liszthez vannak vezetve. A 9-10-es selyem bev. átejt. Ög liszt, amely a csigára van vezetve. Az 5-6-os selyem bev. átejt. Ögg liszt, amely a fölönöbába van vezetve, amely a gyűjtőkamrába viszi és mint kész termék lesz zsákokba csomagolva. A 6-os selyem átm. a kiv. gr. tisztító van vezetve.

2. A kiv. köz. daraöröl szitarendszerének 40-40-es pla. sodrony bev. átm. kiv. átm. vagy láng dara-

Minden mezőgazdasági terményt, vetőmagot, olajmagvakat, olajpogácsát, lent, kendert, gyapjút vesz és elad a legelőnyösebb napi áron

NYIREGYHÁZI GABONAKERESKEDELMI R.-T.

Nyiregyháza, Zrinyi Ilona-u. 7.

Telefon: 221.

Táviratcim: Nyirgabona.

náltam, az egy szitarész kivételével, amelyet pedig utószítának vettem. Lehetne egy tartalék rendszert fölállítani, melyre több szükség van, egyes kész termék visszaörlesztése. És hogy a diagram szerint tökéletes őrleést végezhessünk, amint látjuk a szitarendszereket kell célnak megfelelően rendezni, hogy leszítálásunk tökéletes legyen, ami nem is olyan költséges feladat, amit egy gyakorlati molnár nagyon ügyesen megoldhat.

Egy 79.5 kg átlag búza őrlése után, megközelítőleg következő kiörlési százalék érhető el. Főző dara 1.5-4%, Öggg 9-15%, Öggg 12-20%, Ög 8-14%, 0-síma 4-6%, 2-es 6-8%, 4-es 8-17%, 6-os 6-10%, 7-es 1.5-2.5%-os liszt tipák gyárthatók. Kerekcszámba pedig főző dara 1.5-4%, Öggg 32-35%, Ög 8-12%, 2-es 8-12%, 4-es 4-6%, 7-es 1-1.7%. Tekintettel a versenyképességekre, a következőképp alakulna: főződara 1.5%, Öggg 35%, Ög 10%, össz. 46.5% 0-ás liszt, amely kimondott versenyképes. 2-es 12.5% (59%), 4-es 9% (68%), 6-os 6% (74%), 7-es 2.5% (76.5%) kimondott versenyképes össz liszt.

A 76.5%, 7-eset bezárólag vehető átlag elkora teljesítménynél és 4% hulladékkal bezárólag, mert általában 15-16 rendszerű malmoknál 10-13 q óránkénti teljesítményeknél, 74% a hozam 7-es lisztet bezárólag átlag piszpos súlyra az az után. És a mostani versenyek mellett, a 18.5 q óránkénti teljesítmény esetén csak átlag 76.5% átlag hozamra számíthatunk piszpos súly után. A 100% tiszta búzára nem igen

lehet pozitív számokat adni, mert ellenőrzés miatt csak egyhelyen mérjük a búzát, ellenben mink szeretnénk a tisztítás közbe és utána mérni a búzát, de mivel az ellenőrzéssel csak kellemetlenségeink lennének, inkább lemondunk a többszöri mérésről és így nem áll módomban a 100% tiszta búza után a hozamot jelölni. Ekorra teljesítményre kisebb üzemenél már tettem próbát, meg beállított kulcs és hozamra, 100% tiszta búza után való hozam, 32% Öggg és 31-39% 4-es (70-71%) kimondott elsőrangú kereskedelmi áru. Így elérhető akkor 46.5% 0-ás mellett 70-71% hozam 4-es lisztet bezárólag. A hozammal úgy vagyunk, ha erős a versenytárs és enged a hozamból nekünk is kell, ha érezteti hatását. Mint ilyen teljesítményű magasörlési malomnak nem kell igen tartania a versenytől, már az őrlési menetével is versenyképes, és 12-es átlagbevonata is biztosítja, hogy lisztjei szép tiszták, kivált a hátsó lisztjei sokkal szebbek a kisebb malmok lisztjeinél. És ami legfőbb speciális lisztet is hozhat forgalomba, ami által versenyképes — úgy befelé, mint kifelé (export).

És ha van kimondott szakember vezetőmolnárja az üzemenek, akkor biztos nem fog elmaradni a korszerű igényektől, hanem mindenben kielégíti azokat. A 76.5% hozamhoz 76.5+4.5% 8-as (81%), 6% fin. korpa 9% gr. korpa, 4% hulladék, összesen 100%, ami gyakorlatban meg is felel, vannak esetek, hogy 100.5%, 101%, 102%-ra is emelkedik.

„Takarékos”-mosógép
100 kg búzához kb. 30 liter víz
Árusítja: **Kemény Manó**
Budapest, V., Akadémia-u. 21

Séta a buza világpiacon.

A hét elején a *liverpooli* piacon viszonylagos szilárduló tendencia jutott kifejezésre, melynek hatása *Chicagóra* is áterjedt. A többi piacok csak kevésbé s csak átmenetileg reagáltak. Tengerentúli eladások is némileg élénkítették a vételkedvet, valamint technikai okok is közrejátszottak a kedvezőbb hangulat előidézésében. Később mindenesetre az árnyereségek egy része elveszett. A világ minden részéből egyre kedvezőbb terméjelentések és becslések érkeznek. A búzafeleslegekről már fantasztikus számok kerülnek forgalomba s így nem képzelhető el — háborún kívül — olyan esemény, mely a további éreséseket feltartahatná.

Az *Egyesült Államokban* a eséplés teljes üzemmél folyik. A földművelésügyi miniszter legutóbbi becslése szerint őszi búzából 523 millió bushel termés várható. Ezen az alapon az összerterméshozamot legrosszabb esetben is 700 millió bushelre becsülik, mert a tavaszibúza a normális termés 71 százaléka tehető.

Kanadában az eddigi becslések szerint kitünő termést várnak. Legalább 450 millió bushel (ca. 12 millió tonna — 1,200,000 vagon) terméssel számolnak, bár még Kanada nincsen túl a kritikus időpontra és még történhetnek megiepetések. Az új búzaártörvény egyébként érvénybe lépett és a termelőnek 60 cent bushelenkénti legkisebb átvételi árat biztosít, bázis No. 1 Northern, Fort Williams. A törvényt épen akkor léptették érvénybe, amikor az U. S. A. és Argentína kormányai, Kanada legnagyobb konkurrensi, elhatározták búzájuknak állami támogatás mellett fokozott kínálatát a világpiacon és amikor Winnipeg a búzát már 50 cent körül jegyzi.

Ausztrália búza vetésterülete az előző évi 14.2 millió hektárról 13.5 millióra csökkent.

Anglia búzatermés kilátásai jók és az utolsó 10 év termésátlagát meghaladják, noha az előző évinek alatta maradnak.

Buenos-Aires-i jelentések szerint kormánykonferencia határozta el, hogy Argentína gabonafeleslegei számára újabb piacokat keresnek. Egyben megvitatás alá került a vetésterületek csökkentésének kérdése is.

A *„Financial News”* kimutatást közöl, mely szerint az 1939. évi búzatermés 4235 bushelre tehető, az előző terméséről pedig 1100 millió bushel búza marad meg.

Az iparigazolvány nem vonható vissza telepengedély hiánya miatt

Konkrét esetben kifolyólag a kereskedelemügyi miniszter 24.022/1939. I. b. K. M. szám alatt döntvényt hozott, melyben kimondja, hogy a telepengedély nem minősül olyan törvényes követelménynek, melynek előzetes megszerzésétől az iparigazolvány kiadását függővé lehetne tenni. Következésképpen az a ténykörülmény, hogy a telepengedély hiányát utólag megállapítják, az igazolvány jogszerű kiadását nem érinti és ez okból az 1922: XII. t.-c. 69. §-a alapján az iparigazolvány nem vonható vissza.

Az alkalmazottak szolgálati jogviszonyai a visszacsatolt területeken.

F. évi június 10.-i, 19. lapszámunkban közöltük az 5.400/1939. M. E. sz. rendeletet, mely az alkalmazottak szolgálati viszonyaira vonatkozó jogszabályokat f. évi június 15.-i hatállyal a visszacsatolt területeken életbelépteti.

Mintthogy számos előfizetőnk kérdésekkal fordul hozzánk a rendeletre vonatkozólag s mivel magából a rendeletből valóban nem tűnik ki az, hogy voltaképpen melyek azok a jogszabályok, melyeknek hatályát a rendelet a visszacsatolt területekre kiterjeszti, felhívjuk olvasóink figyelmét arra, hogy az *anyaországban hatályban lévő összes, az alkalmazottak szolgálati viszonyaira vonatkozó törvények és rendeletek léptek életbe június 15.-vel a visszacsatolt területeken.*

Tehát életbe lépett az 1937: XXI. t.-c., va-

lamint ennek végrehajtási utasítása, a 3.000/1938. Ip. M. számú rendelet is, mely az alkalmazottak munkaidejét, legkisebb munkabéretét és fizetési szabadságát szabályozza. Ennek értelmében a visszacsatolt területeken f. é. június hó 15.-től kezdődőleg az idézett törvényben, végrehajtási utasításban, valamint az ezekkel vonatkozásban álló egyéb munkabérhátrózatokban foglalt összes rendelkezéseket be kell tartani, a munkaidőrendet és munkabérhátrózatokat üzemekben, üzleteikben előírás szerint ki kell függeszteni, vezetni kell az összes előírás szerű kimutatásokat és nyilvántartásokat, egy szóval az idézett törvények és rendeleteknek az egész vonalon érvényt kell szerezni.

Közlemény.

„Nagyságos

Tóth István szerkesztő úrnak

Budapest.

Előfordult esetből kifolyólag kérjük Szerkesztő Urat, szíveskedjék nb. lapjában közölni, hogy Nagy András, nagysallói malomtulajdonos úr a Vidéki Középmalmok Exportegyesületében sem elnöki, sem más tisztséget nem visel.

Kiváló tisztelettel:

a Vidéki Középmalmok Exportegyesülete nevében:

Dr. vitéz Miskolczy Hugó
elnök

Dr. Karácson Jenő
főtítkár.

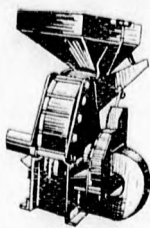
Amidőn felelős szerkesztőnkhez intézett fenti levelet közzétesszük, szükségesnek tartjuk megállapítani, hogy a tévedés valószínűleg azért állott elő, mert Nagy András úr az Országos Malomszövetség Bars-Hontmegyei vármegyei tagozatának nemrégiben megválasztott elnöke, és az Országos Malomszövetség intézőbizottságának tagja. A Vidéki Középmalmok Exportegyesületében semmiféle tisztséget nem visel.

LYUKASZTOTT LEMEZEK DRÓTSZÖVETEK

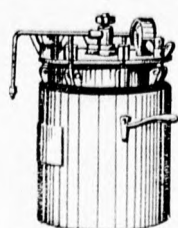

EREDETI „DUFOUR” SZITASZÉLYEMSZÖVETEK

HUTTER ÉS SCHRANTZ R.T.
BUDAPEST X. GYÖMRŐI-UT 80.

LÁSZLÓ MEDICAGO egyetemese őrleő és zuzógép 6 nagyságban **Legújabb kivitelben, üzem közben cserélhető rostákkal.** Kis löerő-szükséglet mellett, nagy teljesítmény.

Szab. **OLTISZ** olaj regeneráló készülék melynek használatával fáradt olajából az új olaj kenőképességével egyenlő olajat nyer vissza.

László és Fia műszaki és gépkereskedők **Budapest**
V., Alkotmány-utca 25. szám. — Telefon: 118-431 és 117-752. — Táviratcím: LAFIA.

HIREK

— **Iparfelügyelői kinevezések.** A m. kir. iparügyi minisztérium vezetésével megbízott m. kir. kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter a budapesti iparfelügyelői kerület vezetésével folyó évi augusztusi hó 1-től Örkényi Béla kir. műszaki főtanácsost bízta meg. A miskolci iparfelügyelői kerület szintén új vezetőt kapott Zwickl Gyula kir. ipari főfelügyelő személyében.

— **Változás a molnáripari munkabér megállapító bizottságban.** A m. kir. iparügyi miniszter 24.428/1939—XIII. sz. alatt az élelmiszeripar molnáripari tagozatában fizetendő legkisebb munkabérek megállapítására 4.109/1939—XIII. Ip. M. szám alatt megalakított bizottság munkavállaló rendes tagjává Mészáros Béla malommunkást, munkavállaló póttagjává Vesztergom Ede malommunkást nevezte ki. Egyben Zsigmond István molnárt és Strasser Miklós fölisztmérőt saját kérelmükre felmentette.

— **A felvidéki iparigazolványok felülvizsgálata** értesülésünk szerint f. évi augusztus 15-ig mindkét minisztérium okvetlenül befejezi. Az iparigazolványi kérelmek egy részében az iparügyi, más részében a kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter határoz. Minthogy mintegy 30.000 darab kérvény érkezett nevezett minisztériumokhoz, a döntések nem történhetek meg az eredetileg tervezett határidőig, június 30-ig. Így a határidőt kormányintézkedéssel meg kellett hosszabbítani. De augusztus 15-ig mindkét minisztérium okvetlenül befejezi a revíziós munkákat s így eddig az időpontig mindenki megkapja a döntést. A döntések elé nemcsak az ebben az ügyben közvetlenül érdekelt Felvidék, hanem az egész ország nagy érdeklődéssel tekint.

— **A kötelező munkaszolgáltatásra bevonult alkalmazottakról.** Július 15-én vonultak be első ízben munkatáborokba azok az ifjak, akik katonai szolgálatra alkalmatlanok s akiket a törvény munkaszolgáltatásra kötelez. A kötelező munkaszolgáltatásról szóló törvény egyike azoknak a jogszabályoknak, mely a törvény előtti egyenlőség elvét teljes mértékben és kivétel nélkül valósítja meg. A törvény hatálya alól semmiféle körülmény, semmiféle protekció és semmiféle kivétel sem mentesít senkit sem. Munkatáborba mindenkinek okvetlenül be kell vonnia, akire a törvény vonatkozik. A milliomos, az arisztokrata teljesen hasonló szolgálatot teljesít, mint a nincstelen és a napszámos. A kötelező munkaszolgáltatás három havi időben van megszabva. Erre az időre az alkalmazottnak főnöke, munkaadója részéről semmiféle fizetés, térítés vagy segély sem jár, mert a kötelező munkaszolgáltatás esetére nem vonatkoznak a rendkívüli fegyvergyakorlatra és hasonló katonai szolgálatokra megállapított rendelkezések.

— **Nem rendszeresen alkalmazott tisztviselők díjazása.** Felmerült eset kapcsán a kereskedelemügyi miniszter 19.630/1939. I. a. K. K. M. szám alatti döntvényében kimondja, hogy a kereskedők által alkalmazott tisztviselők legkisebb havi munkabéreit megállapító bizottsági határozat (megegyesítő 25.297/1939. K. K. M. sz. alatt) nem kívánta hatálya alá vonni az olyan tisztviselőket, kik állásukkal járó néhány órai teendőiket tetszésük szerinti időpontban végeztetik el és állásukat főfoglalkozásuk mellett csak mellékeresetként töltik be. Az ilyen alkalmazottnak fizetendő legkisebb munkabérek legkisebb összege tehát ezidőszertig nincs megállapítva. Nem tartozik p. o. a munkabérmegállapító bizottság idézett határozata alá az olyan

könyvelő sem, aki napi néhány órai elfoglaltsággal, tetszése szerinti időben és mellékfoglalkozásként végzi munkáját.

— **Hivatalos termésjelentés.** A július 18-i hivatalos termésjelentés a kenyérmagvakban ismét emelkedő tendenciát mutat. A terméseredményt minden egyes jelentés magasabbra értékeli. Búzában már megközelíti a magánbecslések szerint minimálisan várható 30 millió métermázsát. Rozsban csak jelentéktelen a többlet. A termésjelentés főbb adatai a következők:

	orsz. vetésterület kat. holdban	q	q
búza	3.283.000	8,97	29.444.000
rozs	1.215.400	7,60	9.231.000
árpa	945.400	8,22	7.769.000

A legközelebbi termésbecslés augusztus 5-én fog megjelenni.

— **Szlovákia gazdasági csőd előtt?** Az Exchange Telegraph jelenti Londonból, hogy a „Times” prágai információjai szerint az új szlovák állam fedezetlen deficitje elérte a 603 millió Koronát, ami 4,5 millió fontsterling értékének felel meg. Ezt a nagy költségvetési hiányt a kormány legalább részben fedezni kívánta s azért egy nagyobb belső kölcsön kibocsátásával próbálkozott, melynek eredménye azonban nagy csalódás volt és azonkívül új érmék verését határozta el. Nem tudják azonban, hogy honnan és miből fogják az érmék veréséhez szükséges nikkelt beszerezni. Ha azonban ez mégis sikerülne, még mindig 350 millió fedezetlen hiány maradna, pedig ez az összeg majdnem annyi, mint az egész évi költségvetés fele. A Times szerint nincs más kiútja az ottani kormánynak, mint a mielőbb várható infláció.

— **Földgázfúrás a Hortobágyon, olajkutató Arad, Csanád és Békés vármegyében.** A hortobágyi csárda közelében már évekkel ezelőtt folytattak mélyfúrásokat, mely alkalommal nagyobb mennyiségű földgáz tört elő. Szakértők szerint a fúrásból diffundált gáz ömlött s azért a további munkálatokat egyelőre függőben tartották. (Diffundált gáznak olyan gázt neveznek, mely környező, alsó vagy felső rétegeken keresztül szűrődve mutatkozik, tehát nem a gáz eredeti fészkeiből, településéből származik.) Minthogy azonban a gázömlés már évek óta tart, ez arra enged következtetni, hogy a fúrás közelében, egy nagyobb gázmedencében nagyobb tömegű földgáz van. Azért a fúrásokat újból megkezdik és az esetleges eredménnyel első sorban Debrecen város energiaszükségletét fogják biztosítani, amihez már napi 50.000 m³ gáz elegendő volna. Eredmény esetén a gázt 60 kilométeres esővezetékkel vezetnék Debrecenbe. — Csanád, Arad és Békés-megyékben is megindulnak az olajkutatók. Ezeknek a fúrásoknak kettős céljuk van. Olaj- és gázkutatás, továbbá lehetőség van arra is, hogy rábukkannak azokra a kálisótelepekre, melyeket a geológusok az alföld alatt sejtettek és már a század elején is kutattak.

— **Nehézségek a magyar-török áruforgalomban.** F. évi június 30-án többek között az a kereskedelmi szerződés is lejárt, mely a magyar-török áruforgalmat szabályozza. A két ország közötti elszámolás egy szigorúan kezelt kliring rendszer alapján történt. Ez

Örellenőrzőóra

és azok tartozékai: papírszalag vagy számlap-könyv, tésű, kulcs, doboz, bőrök állandóan raklapon.
ÓR- és AUTÓÓRÁK.
valamint kilométerjelzők szakjavító műhelye
SCHVARTZ TESTVÉREK
aranyéremmel kitüntetett órásmesterek
Budapest, VI., Podmaniczky-utca 59. Tel.: 12-96-24.
Vidéki rendeléseket, javításokat elfogadjunk.

ANYAROZSOT

legjobb áron vesz:
PANTODROG Rt., Budapest, IX, Ferenc krt. 35

a rendszer képezi akadályát a két ország közötti árukereskedelmének további fejlődésének, melynek egyébként meg volna a reális alapja. Törökországba az 1938. évben 4.290.000 P értékű árut exportáltunk, míg ezzel szemben csak 2.406.000 P értékű árut hoztunk be. A különbséget kiegyenlítése okozza a nehézségeket, melyeknek megszüntetése végett legközelebb tárgyalások indulnak a két ország megbízottai között.

— **Malmi közgyűlés.** F. évi augusztus 2-án, délelőtt fél 11 órakor tartja Hedrich és Strauss Király-malom R-T. évi rendes közgyűlését Budapesten, V., Gróf Tisza István-utca 2. szám alatt.

— **Malmi cégváltás. Pásztói Hengermalom R-T. Pásztó.** Vitéz Ágostváry Lajosné szül. Takács Gizella igazgatósági tag és minőségének megszűnése bejegyeztetett a kereskedelmi cégjegyzékbe.

— **Halálos baleset a malmi felvonón.** A svájci Weinfeld malomban a malom 55 éves alkalmazottja, Rathgeb Ágoston örleménnyel telt zsákokat akart az emeletre szállítani a malom felvonóján. Ki nem derített okból megcsúszhatott és fejével a felvonó-aknába zuhant, ahol holtan terült el.

— **Búzakivitelünk június havában.** Míg az elmúlt év június havában összes kenyérgabona kivitelünk összesen 80.000 q volt, addig ez év június havában 437.714 q búzát és 8.698 q rozst adtunk el külföldre. A kivitelre került búza túlnyomó része, 366.214 q Olaszországba került, míg 71.100 q búzát Svájc vett át tőlünk. Rozsot csak Olaszországnak szállítottunk a fenti mennyiségben.

— **Külkereskedelmi mérlegünk.** A folyó 1939. év első felében külföldi behozatalunk 243,8 millió pengő értéket ért el az előző év hasonló időszakának 200,3 millió pengőjével szemben. Kivitelünk értéke 281,8 millió pengő volt, az előző évi 251,6 millióval szemben. Így külkereskedelmi mérlegünk az év első felében 38 millió pengővel aktív volt.

— **Helyreigazítás.** Előző lapszámunkban „Malmi cégjegyzések” című rovatunkban azt közöltük, hogy Tóth Ferenc és Társai Gözmalom Rt. makói cégnél Paksy Jánosné sz. Tóth Julia az igazgatóság elnökévé választott. A közlés téves volt, mert a közgyűlés a Rt. elnökévé Paksy János ügyvezető igazgatót választotta meg.

— **Iroda áthelyezés.** A Központi Hirdető Iroda (Anzeigen-Verwaltung) irodáját f. évi augusztus 1-én áthelyezi IV., Váci-utca 1—3. szám alá. Bejárat Türr István-u. 8. félemezlet 5. sz. (Új telefonszáma: 381—521.).

— **Magtisztítóállomás Mátészalkán.** A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete, mely az ország egyik legfontosabb és legeredményesebb munkáját végezi a magértékesítés terén is, Mátészalkán kirendeltséget létesít. Ugyancsak Mátészalkán modern magtisztító telepet rendez be, hogy ezen a fontos magtermelő vidéken a különféle magféleségeket exportképes állapotba hozzák és sztandardizálják. Az új magtisztítótelep több mint 150.000 pengő beruházást igényel.

— **A családpenztári bejelentések revíziója.** Értesülésünk szerint a szakmai családpenztár vezetősége általános igényrevíziót rendelt el és így a különféle penztárak több mint 250.000 igénybejelentés felülvizsgálásához kezdtek hozzá. Az intézkedésnek az a célja, hogy az intézmény kezdeti munkatársai esetleg előfordulható hibák kiküszöböltesse, főként pedig az, hogy mindazoknak, akiknek erre törvényes joguk van, a törvény által előírt jutást biztosítsák.

RENAULT személy- és teherautók

minden nagyságban

REIMAN, BUDAPEST,
V., Vörösmarty-tér 3. szám.

Terméskilátások Szlovákiában. Az új Szlovákia területén most folyik az első aratás. Hivatalos adatok szerint a búza vetésterülete 210.000, a rozsa 150.000 hektárra tehető. A termés jó közepesnek ígérkezik s így búzából 3, rozsból 1.9 millió métermázsa termést remélnek. Az új állam fogyasztása ennek ellenében a következő: búza vetőmag szükséglet 420.000, rozsvetőmag 300.000 métermázsa. Így fogyasztásra csak kb. 2.6 millió mázsa búza és 1.57 millió métermázsa rozsa maradna. Ez a mennyiség azonban nem fedezi Szlovákia lakosságának kenyér- és szénkeletét s azért — mint már egy ízben jeleztük lapunkban — az állam 400.000 q gabona behozatalára van utalva. Ennek a gabonamennyiségnek értéke pedig mintegy 4.5—4.7 millió pengő kiadást jelent, amire az államnak fedezete nincsen. A jövő kilátások szempontjából sem biztató a helyzet, mert az új állam nem szaporíthatja búza vetésterületeit, lévén már most is minden rendelkezésre álló búza, illetve gabonatermő föld kihalásra van utalva s így Szlovákia — dacára agrárállam jellegének — állandóan kenyér- és szénkeletre szorul.

A magyar—román kereskedelmi tárgyalások. 1938. június 1-én lépett hatályba a magyar—román fizetési és árucere egyezmény. Az egyezménynek f. év március havában lejárt részét közben már két ízben is meghosszabbították ugyan, de ez csak ideiglenes megállapodás volt s így annak alapján megfelelő kereskedelmi forgalom nem alakulhatván ki, a szerződés szabályos megújítása immár elkerülhetlenné vált. A Sinajában meginduló tárgyalások előre láthatólag hosszabb időt vesznek igénybe, mert Magyarország időközben bekövetkezett örvendetes területi gyarapodása az eddigi szerződések teljes megváltoztatását és újjászervezését teszi szükségessé. A sinajai tárgyalások egyik legfontosabb feladata a fizetési forgalomban jelentkező akadályok elhárítása és az elszámolás síma lebonyolításának biztosítása lesz. A magyar delegáció vezetője Vladár Ervin követségi tanácsos. A delegációban a külügyminisztérium delegátusain kívül a kereskedelmi és földművelésügyi minisztérium, a külkereskedelmi hivatal és a Nemzeti Bank képviselői vesznek részt.

Rothermere lord új könyve. „Warnungen und Prophezeiungen“ címen új könyve jelent meg Rothermere lordnak Zürichben, a Scientia Verlag A. G. zürichi könyvkiadócégnél. A hazai sajtó még nem foglalkozott Magyarországgal nagy barátjának könyvével.

Milyenek a terméskilátások Jugoszláviában? Noha a jugoszláv kormány a búzaátvételi árakat az idén már két héttel előbb hozta nyilvánosságra, mint más években, a termésről eddig még nem adott ki hivatalos jelentést. Mert a földművelésügyi miniszter pár hét előtt történt azon véleménynyilvánítása, hogy az országnak legjobb esetben 1.5 millió métermázsa búzaexportfeleslege marad, hivatalos terméskilátásnak nem tekinthető. A magánbecslések e tekintetben teljesen ellentmondók. Vannak, akik azt állítják, hogy ebben a termésévben Jugoszláviának nem lesznek exportfeleslegei, más komoly forrásból származó magánbecslések viszont azt vitatják, hogy még abban az esetben is marad az országnak 2.5 millió métermázsa exportfeleslege, ha az előző termésévből fennmaradó 1 millió mázsa búzafeleslegét nem is veszik figyelembe. A termelők részéről egyébként élénk kínálat jelentkezik. A Prizad a 165 dináros hivatalos ár mellett eddig már 5000 vagon I-a tiszai búzát vásárolt, de ebből még nem vett át semmit. A Prizad elvben minden mennyiségű olyan búzát, mely az idén eléggé szigorú minőségi feltételeknek megfelel, át fog venni. Egyébként a nagy árkülönbség következtében, mely a belföldi búzaátvételi ár és a világpiacon búzaárak között mutatkozik, Jugoszláviának sem lehet kilátása arra, hogy búzáját exkliring országokba szabad deviza ellenében eladhassa. Ha azonban ebből a szempontból évközben változás következne is be, az exportkilátások akkor sem lesznek kedvezőek, mert épen azokon a vidékeken, melyek az export szempontjából leginkább jöhetnek tekintetbe, az idej búzatermés minőségileg nem mondható kielégítőnek.

Olaszországi terméskilátás. Az olaszországi lapok jelentései szerint a kedvező terméskilátásokat a cséplési eredmények igazolták. Minden jel szerint az idei terméseredmény nemcsak eléri, hanem meg is haladja az 1937. és 1938. évi terméseredményeket s ezáltal Olaszország már három, egymásután következő termésévben 80 millió métermázsa búzát takarított be.

Gabonaátvételi árak a Protektorátusban. Mint Prágából jelentik, a Gabonatársaság megállapította az új gabonaárakat. A búzáért az előző évi 164.— Ke-val szemben 174.— koronát, a rozsert az előző évi 137.— koronával szemben 147.— koronát fizetnek a termelőknek. Az árak q-ként, prágai paritásban értendők. A Gabonatársaság a búzát 204.— koronáért adja tovább a fogyasztóknak. Árpáért 175.— koronát, zabért 115.— koronát térítenek a termelőknek. A kenyérárak változatlanok maradnak.

Felrobbant gázgenerátor. Könnyen végzettsé váló baleset történt f. hó 22-én a kispesti Hofherr gyárban. Az öntőműhely generátorja felrobbant és a környező műhelyek lángba borultak. A tüzet ugyan sikerült hamarosan eloltani, de több munkás súlyos gázmérgezést szenvedett. A robbanás oka egyelőre ismeretlen.

Német rozkészletek kötelező felőrlése. Németországban f. é. szeptember hó 1-től kezdődőleg a tavalyi termésű rozkészletek kötelező felőrlését rendelik el a malmok részére oly módon, hogy minden rozkészletnél legalább 50%-ot a tavalyi termésévből származó állami készletekből kell hozzákeverni az őrlőnivalóhoz. A vonatkozó rendeletek legközelebb megjelennek. Búzára még egyelőre nem tesznek hasonló intézkedést.

Legyünk óvatok a felvonónál. Ujabban ismét súlyos felvonó balesetekről kaptunk híreket. A felsőbajorországi Hohenfurch községben Weinzierl Centa, malomtulajdonosnő, miközben a felvonóval az emeletre igyekezett, egyik lábával a felvonó és a fal közé került, miközben lábát a felvonó térdén alól leszakította. — A Freising melletti Neustift községben pedig egy 28 éves molnárszegéd járt szerencsétlenül a felvonón, mely használat közben leszakadt s a molnárszegédet súlyosan összezúzta.

A lengyelországi lisztadó hozama. Lengyelországban a lisztadót 1938. augusztusban vezették be. Azóta a folyó 1939. év június havának közepéig a lengyel kincstár bevétele ebből az adónemből kerekén 40 millió zloty volt. Már az adó bevezetésekor arra szánták a bevételek egy részét, hogy abból a búzaárakat támogassák, míg most azt határozta a kormány, hogy az egész összeget annak a gabonapolitikának keresztülvitelére fordítják, melyet a kormány az 1939/40. gazdasági évben meg kíván valósítani. A kenyéradóból befolyó összegből fogják a gabona és liszt kivitel prémiumait fedezni és ugyanezen adó bevételeiből fogják finanszírozni a gabonán kívüli egyéb növényi termékek kivitelét is.

Új béregegyezmény Svédországban. A svédországi nagymalmok és malommunkások új béregegyezményt kötöttek, mely 1941 május 1-ig marad érvényben és a munkabérek mintegy 5%-kal emeli. Az egyezmény hosszas tárgyalások eredménye és 36 nagymalomra s mintegy 1150 malmi munkavállalóra kötelező.

A búza átvételi ára Bulgáriában. Bulgáriában a búza belföldi árát — dacára az alacsony világpiacon árnak — 340 levában állapították meg 100 kg.-onként. A búzatermés rendkívül jónak ígérkezik. Az ország déli részében az aratást már befejezték, míg az északi részén még folyamatban van.

Szlovákia kenyérmagvakban bevételre szorul. A hivatalos vetéskilátások szerint Szlovákiában jó közepes termés várható. Búzából hektáronként 14-15 q, rozsból 12-13 q termést várnak. Ezen termésbecslés alapján gazdasági körök azzal számolnak, hogy miután a lakosság ellátásához még a saját termésen kívül fejtenként legalább 15 kg. kenyérmagra van szükség, 2.600.000 főnyi lakosság részére az 1939/40. gazdasági évben 400.000 q gabona behozatalára kell számítani.

Uzemképes állapotban lévő W. H. Jakobs kazán eladó. A kazán tüzfelülete m²-ben: 31.25. Megengedett legnagyobb gőznyomás kg cm²: 7. A kazán szerkezetének leírása: Egy tüzelővel és 62 larab tüzesével bíró fekvő hajó-kazán. Ajánlatot „Kazán 2668” jellegre BLOCKNER J. hirdető irodájába, Budapest, Városház-utca 10.

A francia malomipar köréből. Az előző évben a francia malmok kerekén 65 millió métermázsa gabonát őrltek meg, ami mintegy 45 millió mázsa liszt-hozamnak felel meg. Minthogy a francia malomipar annak dacára, hogy az őrlés kontingentálva van, többet őrl, mint amennyi a szükséglet, azzal foglalkoznak a hivatalos körök, hogy minden — a kontingenstől kivül felőrlt — zsák lisztre 50 frank illetéket rónak ki. Egyébként a francia malmok mozgalmát indítottak abból a célból, hogy a francia gyarmatok liszt-szükségletét az anyaország malmjai fedezzék, mert a gyarmatokba, különösen Északafrikába és Indokínába még nagyon sok külföldi, különösen amerikai liszt kerül. Az 1%-os fegyverkezési adó is, mely f. é. május 1-én léptették életbe, sok mozgólást okoz a malomiparban. Azért már most több oldalról hangoztatják, hogy a kenyérárak emelését nem lehet sokáig elodáztatni. Végül még megemlítjük azt az éles versenyt is, mely az egyes malomkategorikák között uralkodik. Így p. o. a kismalmok állandóan szeméretre vetik a szövetkezeti malmoknak, hogy adókedvezmények, kisebb fuvarételek stb. címén zsákonként legalább 8 frankkal olcsóbban tudnak lisztet őrlni, mint egyéb malmok. A malmok között tehát ott is dühöng az egyetértés.

Villámcsapás a szélmalomban. Dániában tudvalevőleg még meglehetősen sok szélmalom működik. Sanderum községben Hansen szélmalom malmát különös baleset érte. A malmot villámcsapás érte, mely a malom egyik vitorláját apróra szétforgácsolta, a többi is erősen megrongálta. Majd egyik vitorlán keresztül a malomba futott, ahol az egész berendezést össze-vissza törte. A nehéz vasláncot, mely arra szolgált, hogy azzal a malmot szélirányba fordítsák, vörösizzásba hozta. A malomban tartózkodó tulajdonost földhöz vágta, de szerencséjére egyéb baja nem esett.

A bulgár malomiparról. Hivatalos statisztikai kimutatás szerint az 1938. évben Bulgáriában 822 malom volt üzemben. A bulgár malmok a tárgyévben összesen 1.200.068.000 léva értékű őrleményt állítottak elő.

A növényi olajtermelés előmozdítása Németországban. Kormányrendelettel lehetővé tették az olajmalmoknak, hogy az új termésévben, hogy lenmárgért — az eddigi 32.— M-val szemben — 38.— márkát, repcéért pedig az eddigi 32.— M helyett 40.— márkát fizessenek a termelőnek. Természetesen az olajmalmoknak olajukért szintén megfelelő és az olajmagvak árával arányban álló átvételi árát biztosították. Egyben az olajpogácsára a termelőnek elővételi árát biztosították az általuk termelt olajmag mennyiségének arányában. A búkkfamak fokozott gyűjtését és feldolgozását is hathatósan szorgalmazzák. Az olajmalmok a búkkfakkért q-ként 25.— márkát tartoznak a gyűjtőknek fizetni, az államtól pedig az általuk előállított olaj után bizonyos térítést kapnak. Ezt a térítést abban az esetben is megkapják, ha a búkkfakkot a termelőnek vámért dolgozzák fel s az olajat a termelőnek visszaszolgáltatják. Azonkívül a gyűjtőknek elővételi jogot biztosítanak a búkkfakkból készülő olajpogácsa 65%-ra.

Malomipari alkalmazottak kollektív szerződése Romániában. Kolozsvári jelentés szerint a szamosatmányi élelmezési iparok céhe kollektív szerződés formájában kívánja rendezni a malomipari alkalmazottak és főnökök helyzetét. A tervezet nyolcórás munkaidőt kíván általánosságban megvalósítani a malomiparban. A munkabérek csak főmolnár-helyettesektől kezdve kívánja megállapítani. Ezek részére 4000 lei, molnároknak 3500 lei és nem képesített molnárpari napszamosoknak 3000 lei havifizetést óhajtott megszabni. Az első tárgyalás eredménytelen maradt, mert azon csak egyetlen malom képviselője jelent meg. A malmok részvétele nagy veszélyt rejt magában a molnárparra nézve, mert a legtöbb kismalom tulajdonosa annyit sem keres malmával, mint amennyit a tervezet a napszamosok fizetésére szán.

ROYAL EXCHANGE BIZTOSÍTÓ
Budapest, V., József-tér 5. Telefon 183-532 és 182-275.
A FŐVÁROSI MALOMIEGYESÜLET BIZTOSÍTÓI
Legelőnyösebb biztosítási feltételek.

INNEN-ONNAN

A számok beszélnek. A Hydrierwerke Pölitz A. G. mübenzin-gyárat 1937. évben az I. G. Farben-industrie alapította. A vállalatot 20.000 márka alapítókkal kezdtek meg. Eredeti cége Hydro G. m. b. H. volt. Majd alapítójának 4 millióra való felemelése mellett Norddeutsche Hydrierwerke A. G. nevet kapta. Már 1938. évben alapítóját 4 millióról 80 millió márkára emelték, mely alkalomból eredeti Hydrierwerke Pölitz A. G. cégét visszakapta. Már a nyolcvanmillió alaptőke is elárulja, hogy ez az építés alatt álló mammutvállalat, melyet a Stettin melletti Pölitzben, tehát egy forgalmi szempontból nagyon előnyös helyen állítanak fel, milyen nagy jelentőségű vállalkozás. Hivatása az lesz, hogy a német négyéves munkaprogram keretében a belföldi olajellátást szolgálja, hajtóanyagokat és ásványolaj-készítményeket stb. állítson elő és a mübenzin-gyártást fokozza. A gyár az I. G. Farbenindustrie magasnyomású hidrálóljárása nyomán fog dolgozni. Szénbázisul a felsősziléziai szén fog szolgálni. A vállalat lehetőség szerint olajregenerálással is fog foglalkozni. Az építési munkálatok már annyira előrehaladtak, hogy a gyárat 1940-ben üzembe hozhatják. Hogy milyen tőkebefektetésről van szó, mutatja az a körülmény, hogy a vállalat alapítóját az I. G. Farbenindustrie 25%, az I. G. leányvállalata, az Ammoniakwerk Merseburg G. m. b. H. 33,375%, a Deutsche Gazolin A. G., melynek részvénytöbbsége szintén az I. G. tulajdonában van, 6,25% arányban jegyezték. A fennmaradó 34,375%-ot a Delbrück, Schickler & Co. bankcég jegyezte. A részvénytőke teljesen be van fizetve. Most jön azonban a java. A vállalatnak további tőkékre lévén szüksége. 80 millió kölcsönt bocsátott ki aláírásra. Ebből 40 millió márkát egy bankkonzorcium jegyezték, melynek élén a Német Birodalmi Bank áll, míg a többi negyven milliót szabad jegyzés alá bocsátották. A kölcsön fedezete első helyen való bekebelezés a vállalat ingatlanaira és egy kezesség, melyet 75%-ban a Deutsche Bank, 25%-ban az I. G. Farbenindustrie vállalt, 5% kamatozással egyített.

Vegyztizta alumínium. A kereskedelmi forgalomba kerülő alumínium tisztasági foka legjobb esetben eddig 99,7—99,8% volt. Minthogy majdnem minden fém, így az alumínium is vegyztizta állapotban egészen különleges és többnyire előnyös tulajdonságokkal bír. Régi óhajta az alumíniumfeldolgozó iparnak, hogy az alumínium is a lehető legtisztább állapotban álljon rendelkezésre. Sok évi próbálkozás után most végre sikerült elektrolitikus úton olyan alumíniumot előállítani, melynek tisztasági foka 99,98%, tehát ez az alumínium gyakorlatilag teljesen vegyztiztának mondható. Az a parányi tisztatlanság, mely benne kimutatható, vasnyomoktól származik, némi réz és silíciummal keverten. Ez a vegyztizta alumínium sokkal lágyabb és sokkal nyújthatóbb, mint az eddig előállított ún. kohóalumínium. Elektromos vezetőképessége is nagyobb és ami főleg, savakkal, alkáliakkal, tengervízzel és légtörő befolyásokkal szemben sokkal ellenállóbb, mint az eddig használt alumínium. Így például a kohóalumínium sósavban félóra alatt csaknem teljesen elerosolódik, míg a vegyztizta még három óra múlva is majdnem érintetlen állapotban marad. Ezért a vegyztizta alumíniumot számos olyan célra lehet használni, melyre eddig nem volt felhasználható. Így többek között vízi repülőgépek acélvázat vonják be lehetőleg alumíniummal s ekként védik meg a tengervíz ronesoló hatása ellen. Az elektrotechnika is egyre nagyobb mértékben kezdi használni. Így a kábelek eddigi ólomköpenyét is alumíniummal helyettesítik, miáltal óriási súlymegtakarítást érnek el. A tengerparti szabad villamos vezetékeket az eddigi kohóalumínium-sodronykötél helyett vegyztizta alumíniumra cserélik ki, mely a nedves és sós tengeri levegő maró hatásával teljesen ellenálló.

Háromezer éves malom pusztulása. Világhíre volt az Assuan mellett, a Nilus partján levő háromezer éves Szélmalomnak. Az ottan megforduló idegeknek ősidők óta ismerik, mint a vidék egyik nevezetességét és mint egyikét azon kevés ókori emlékeknek, melyek napjainkig fennmaradtak. Mint egyiptomi lapok jelentik, a malom nemrég tűzvésznek esett áldozatul, miután még az utolsó napon is teljes üzemben dolgozott.

Burgonyatermékek hatása a búzaliszt sütőképességére. Kisebb mennyiségű burgonyaliszt a búzaliszt sütőképességére kedvezően hat. Mint beható kísérletek bebizonyították, nagyobb mennyiségű burgonya keverése feltétlenül kerülendő, mert ez a kenyér küllemét, a hű tulajdonságait, a kenyér ízét és szagát hátrányosan befolyásolja. Ellenben növeli a rozsliszt sütőképességét, ha a rozsliszthez 3% burgonyalisztet és 3% burgonyakeményítőt keverünk.

Az argentinai malomipar súlyos helyzete. Annak dacára, hogy a 12 millió lakosságú országban csak 300, tehát a lakosság számához mérten aránylag kevés malom van, még ebből a 300 malomból is 114 szüntette be üzemét, mert hiányzott számára minden lehetőség arra, hogy örleményeit elhelyezze. Így jelenleg csak 186 malom van üzemben. Ebből 12 Buenos Ayresben, a fővárosban. Ezeknek átlagos teljesítőképessége óránként 1666 q. Az a törekvés, hogy a malomipart lehetőleg gazdaságossá tegyék, Argentínában is mindinkább előtérbe nyomul és inkább a nagymalmoknak kedvez. — A lakosság évi lisztszükséglete átlagosan 105 kg.

Kamerun búza- és lisztbevitel. Kamerun tartományban, mely korábban német gyarmat volt, de jelenleg francia protektátus alatt áll, igen kevés az európai lakos és azért búzalisztben alig van behozatala. Ennek dacára figyelmet érdemel az a körülmény, hogy az utóbbi négy évben az ország búzaliszt behozatala több mint 55%-kal emelkedett. — Főként az Egyesült Államokból vittek be lisztet. Anglia, Kanada, Belgium és Franciaország az importnak csak egy töredékét látták el. — Kukorica- és kukoricaliszt szükségletét az ország maga termeli ki. — Kamerunban az 1937. évben összesen 11.977 q búzalisztet vittek be, tehát a mi viszonyaink szerint egészen csinos mennyiséget. Ebből a 120 vagón lisztből 11.372 mázsát az Egyesült Államok, a többi a fentebb felsorolt államok exportálták.

Famancsetták baleset ellen. Olyan helyeken, ahol a transzmisszió szabaddon van és más óvőeszköz nem alkalmazható, famancsettákkal védekezhetünk baleset ellen. A mancsettákat falecekből készíthetjük el, melyeket a tengelyen összefogunk és belsejébe nemez (file)-karikákat alkalmazunk, mely közvetlenül a tengelyen fekszik. A mancsetta és a filekarikák a tengellyel együttforognak. Amint azonban valakinek ruhája, vagy egybe a mancsetta akad, a mancsetta megáll és a benne levő nemezgyűrű a tengellyel továbbforog ugyan, de a mancsetta alatt csúszik és a mancsettát nem viszi magával. Szükséges azonban ilyen nemezkarikákkal bélelt mancsetták alkalmazásánál, hogy a mancsettákat minden nap megfogják s így győződjenek meg arról, hogy azok a nemezgyűrűkön lazán fekszenek s veszély pillanatban nem hagynak cserben bennünket.

Szélmalmok az Egyesült Államokban. Aki mostanában az Egyesült Államok távoli vidékein utazik, legnagyobb meglepetésére újonnan épült szélmalmokra akad. Ezek azonban nem gabonát őrölnék, hanem arra szolgálnak, hogy azokat a földbe helyezett táv-erősítőket, melyek a földaljak óriási távolságokra való vezetésére, szivattyúzására szolgálnak, az idő vasfogától és a pusztulástól megmentsék. Ezek a vezetékek sokezer kilométerre húzódnak az országban és sokmillió dollár tőkét képviselnek. Pusztulásuk tehát igen komoly probléma volna. A csővezeték pusztulása oly módon történik, hogy a föld alatt könnyű elektromos áramok képződnek, melyek a vas- és acélesővekből rendkívül apró részecskéket, molekulákat ragadnak magukkal. Itt voltaképpen egy elektrolitikus folyamatról van szó, melynél az acéleső az anód, melyből a fémiónek a földbe kerülnek. Ily módon egy egyetlen Ampér erőségi áram évente csaknem 10 kg. acélt ragad magával. Ezen pusztítás ellen csak a folyamat megfordításával lehet védekezni. A csőveket katódokká változtatják, oly módon, hogy a föld felszínéről áramot vezetnek beléjük. Az elektromos áramot szolgáltató forrás pozitív pólusát egy darab vassal kötik össze, a negatív pólust pedig több helyen a csővezetékhez kapcsolják. Ekkor az áram a pozitív sarokról a vasdarabon megy keresztül, melyből végtelenül apró részecskéket ragad magával és ezeket a csővezetéknek adja le, melyen át az áram visszakerül eredő helyéhez. Az elektromos áramot éppen az említett szélmalmok szolgáltatják, mert erejüket áramfejlesztő berendezések meghajtására használják. Ez az oka annak, hogy p. o. Texasban, hol a legtöbb földalatti olajvezeték vonul keresztül, a szélmalmokkal tele-tűzdelte tájkép újból megszokott látvánnyá változott.

A novotext. Egy új anyag került kereskedelmi forgalomba, a novotext. Az anyag könnyű, mint a fa és kemény, mint az acél. Miből készítik ezt az

új anyagot? Egy finom gyapot, vagy műanyagból készült szöveteket phenollal és formaldehddel telítve, magas nyomás alatt összepréselve, fához hasonló anyagot kapunk, melynek azonban egészen különleges tulajdonságai vannak. Az anyagot megfelelő formába sajtólva csapágyesztét készíthetünk, melynek sokkal hosszabb az élettartama, mint a legkitűnőbb bronz csapágyaké. — Novotextből ma a legkiválóbb csapágyakat készítenek nehéz, vasat és acélat megdolgozó hengerművekhez. — Nem igen van még egy olyan géprész, melynek olyan nyomást, ütést, rángatást s egyéb erőművi behatásokat kellene kiállania, mint egy ilyen hengermű csapágyának, melyben sokezer kilogrammos acélblokkokat akként hengerelnek ki, mintha tésztaból volnának. És mind ezt könnyen kiállja a novotextből készült csapágy. Amellett 10-15 szörte hosszabb ideig tart, mint a legjobb bronz- vagy keményfa csapágy. Fényes, sötétbarna színű egy novotext csapágy, öröm ránézni. Felemelni könnyű, mert csak hatodrészt nyomja egy hasonló nagyságú bronzcsapágy. Még egy nagy előnye is van. Egy novotext csapágyának alig negyedannyi kenőolajra van szüksége, mint egy bronz csapágyának és amellett még a legnehezebb viszonyok között sem gyullad be és 110 C fokra felmelegedve még teljes üzembiztonsággal dolgozik.

A szellőztetés befolyása a gabona állapotára. Az orosz tudományos gabonaintézetben lefolytatott kísérlet során megállapítást nyert, hogy a gabonának gyenge szellőztetése nemcsak, hogy céltalan, hanem egyenesen káros is, mert a penészgombák képződését elősegíti és a gabona csiraképeségét hátrányosan befolyásolja. Amint azonban a szellőzés a kellő mértékét eléri, megtartják a magvak eredeti csiraképeségüket és nedvességtartalmuk csökkenése által a tárolásra alkalmasabbakká válnak. Kimondottan nedves gabonánál inkább ajánlható, hogy — amennyiben a tárolás egy hónapnál nem tart tovább — a gabonát légmentesen elzárt edényekben, tartályokban tároljuk, mert ekként inkább megvédhetjük káros változásoktól, mint egy gyengén szellőztetett helyiségben.

Drótszegeket ma már csak automatikus gépekkel készítenek. A gépre egy tekercs híd, a készítő szegnek megfelelő vastagságú sodronyt erősítenek. A gép két szorítófával megragadja a sodrony végét, előrehúzza a megfelelő hosszúságban, mire egy kinyomóberendezés a szeg fejtét kipréseli, a szorítófák a szeg hegyét nyomják ki és a sodronyt a beállított hosszúságban elvágják. Egy ilyen gépnek legfeljebb 10 lőerőóra van szüksége és percenként 500 darab szeg készíthet tetszés szerinti hosszúságban és vastagságban.

Szénrobbantás. Számos szénbányában használnak a széntömbök robbantásához valóságos gránátokat, melyek azonban nem robbantószerkekkel, hanem folyékony szénsavval vannak megtöltve. A gránátban, mely egy 800 mm hosszú és 800 mm átmérőjű acélhenger, a folyékony szénsavon kívül még egy elektromos fűtőelem is van, mely a szénsavat felmelegíti, mire a folyékony szénsav gázosodni kezd. A keletkező gáznyomás olyan hatalmas, hogy az acélhengert s ezzel együtt a széntömböt is széjjelrobbantja. Ennek az eljárásnak az a főelőnye, hogy a robbantás alkalmából sem tűz, sem szikra nem fejlődik, csupán éghetetlen gázok keletkeznek, melyek a szénbányában nem idéznek elő tűz- vagy robbanási veszélyt.

A világ ezüsttermelése. Az amerikai ércstisztítási iroda jelentése szerint a világ ezüsttermelése — Mexico nélkül — az 1939. év első öt hónapjában 73.54 millió uncia volt, az előző év hasonló időszakának 72.95 millió unciájával szemben.

A ceruza, mint gyújtógyertya ellenőrző. Egy közönséges ceruzából minden költség és fáradság nélkül készíthetünk olyan műszert, mellyel a gyújtógyertyákat megbízhatóan ellenőrizhetjük. Ezt akként csináljuk, hogy a ceruza mindkét végét meghegyezzük és közepén akként fúrjuk át, hogy a benne levő grafitból megszakadjon. Ha most már a ceruza egyik végét a gyertyához, másik végét a motor testéhez tartjuk, akkor — ha a gyertya rendben van — egy szikra ugrik elő a ceruza közepébe fúrt lyukból.

Nyiregyházi Termény- és Áruraktár r.-t. Nyiregyháza

Alapítási év: 1887.

Szeszszabadraktár.

Szesznagykereskedés.

A »FUTURA« R.-T. szabolcsvármegyei főbizományosa.

A Triesti Altalános Biztosító Társulat főügynöksége.

Zsák- és ponyvakölcsönzés.

Fiókraktár: Rakamaz.

Girószámla a Magyar Nemzeti Banknál.

Postatakarékpénztári csekkszám 32453 szám.

Telefon: Iroda 627 és 688 szám. — Raktár: 28. szám.

FŐMOLNÁROK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGE KÖZLEMÉNYEI.

Dunaszerdahelyi értekezlet.

A Főmolnárók Országos Szövetsége f. hó 9-én Dunaszerdahelyen népes értekezletet tartott, amelyen Dunaszerdahely és környéke, illetve az egész Csallóköz és Mátusföld fő- és almolnárjai csaknem teljes számban megjelentek.

Az értekezletet Kuczy Lajos főmolnár, központi választmányi tag nyitotta meg, üdvözlővén a megjelent kartársakat, felolvasta Vörös Gyula ügyvezető elnök táviratát, melyben betegségére való hivatkozással lemondja a megjelenést és kéri Kuczy szaktársat, hogy az értekezletet nála nélkül is tartásuk meg. Ezután az értekezlet elhatározta, hogy megalakítja Dunaszerdahely és környéke önképzőkörét, melynek vezetését ezután megváltották. Elnök egyhangúlag Kuczy Lajos főmolnár. Titkos szavazással társelnökké Sido Alajos főmolnárt, Fél; jegyzővé Duman Győző főmolnárt, Somorja; titkárrá Istváni Vilmos főmolnárt, Dunaszerdahely nagy többséggel megválasztották.

A választás megtörténte után elnök ismertette a szövetség célkitűzéseit és megalakulásának előmenyit, melyek részben egy sérelmes ipartörvényben keresendők. Tudniillik a törvény a főmolnárt is, bármi is annak iskolai végzettsége, vagy munkaköre, csak mint fontosabb teendőkkel megbízott iparos segédnek tekinti. Bár jól lehet nagyon sok esetben millió vagyonoknak éber őre és szaporítója. Ez a mostoha elbánás kényszerítette az anyaországbeli főmolnárokat arra, hogy érdekképviseleti szövetségbe tömörüljenek. Ugyancsak ez készíteti a felvidéki főmolnárokat és almolnárokat is, hogy az anyaországbeli kartársak mozgalmát támogassák, másrészt pedig, hogy a számukra oly rossz emlékü Csehszlovák köztársaságban szerzett jogait megvédhessék. „Az igazság győz” elve alapján széthullott cseh köztársaságban volt egy törvény mely e kérdést 1924-ben a munkavállalók érdekeinek szemmel tartásával rendezte, és nemcsak a főmolnárokat, de az almolnárokat is tisztviselői állományba helyezte, és amely részükre hosszabb felmondási időt és végkielégítést is biztosított. További sérelme nemcsak a fő- és almolnároknak, hanem az egész munkás és alkalmazott társadalomnak az OTI-val szemben az, hogy a beteg nem választhatja meg kezelő orvosát, ami a cseh rezsim alatt évnegyedekint szintén lehetséges volt. A felvidéki molnárság mindaddig harcolni fog, amíg orvos-választási jogát vissza nem állítják. Sülyös sérelme — mondotta Kuczy főmolnár, hogy a nyugdíjbiztosítás felől szintén nem hallani megnyugtató híreket, pedig ez a molnárokat nagyon is érzékenyen érinti. 5—20 évig már befizetett évek vannak és az utóbbi időben indokolt esetben már 55 éves korban is nyugdíjba lehetett menni. Ezeknek a kedvezményeknek az érvényben tartása és az anyaországra való kiterjesztése is a szövetség feladatai közé kell, hogy tartozzék. Továbbá nyugdíjalapra a megszállás alatt befizetett összegek visszakövetelése a magyar állam részére, hogy annak idején egy nyugdíj folyósításánál fennakadás ne legyen.

Az elnök által előadottak után vita fejlődött, melyhez Szabó, Sido, Duman, Köpenczey, Szálinka és Komját főmolnárók szoltak hozzá, igazolva azt, hogy ezen kérdések mielőbbi igazságos elintézése általános malomipari érdek, miért is kéri a FOSZ elnökségét, hogy fentieket memorandumba foglalva az illetékes minisztériumokhoz juttassa el.

Javasolta továbbá az értekezlet, hogy a szövetség tegyen lépéseket aziránt, hogy mielőbb egy a magyar molnársághoz méltó szakiskola létesüljön, ahol az ifjú magyar molnár generáció megfelelő szaktudást és nevelést kapjon. Sajnos ma az a helyzet, hogy a környező államokban mindenütt van szakiskola, de nálunk, ahonnan az őrlés világhíre elindult, itt nincsen és a magyar molnároknak még mindig nem rendelkeznek megfelelő szakiskolával. 6 hetes nyári tanfolyammal pedig a molnáriskolát pótolni nem lehet.

Sido Alajos féli főmolnár sérelmesnek találta a főmolnári cím megállapítását, ugyanis főmolnári címet sokszor olyanok is viselnek, akik protekció útján beleszórtak valami nagy malomba, de sem gyakorlatuk, sem képesítésük nincsen, de a főmolnári címet bitorolják. Ehhez a ponthoz a megjelent kartársak kivétel nélkül hozzászóltak, és egyhangúlag elfogadták Sido főmolnár javaslatát, amely kimondja, hogy főmolnári címe csak annak legyen, aki hosszabb ideig volt állásban legalább 2 waggonos malomban. Kimondta az értekezlet még azt is, hogy tagjai a szakcsajtót a lehetőséghez képest mindenkor támogatják.

Ezután Oszter Sándor győri főmolnár szólt még fel, röviden ismertette az anyaországbeli főmolnár helyzetét és különösen arra hívta fel a kartársak figyelmét, hogy a mestervizsgákon legyenek óvatosságok, nehogy kontárok furakodjanak a molnárok soraiba. Végül felszólította a kartársakat a Főmolnárók Országos Szövetségébe való belépésre. Majd Köpenczey János diószegi főmolnár tartott rövid, de nívós ismertetést a vízzel hűtött hengerekéről, melyhez több hozzászólás történt. Utána Szálinka József nemescsói főmolnár indítványára az értekezlet elhatározta egyhangúlag, hogy minden hónap első vasárnapján össze fognak jönni a kari összetartás, szakmai tudás és gazdasági érdekek megvitatására. Az értekezlet mindvégig nívós és testvéries szellemben folyt le, úgyhogy a megjelentek az értekezlet végével egy jobb jövő reményében távoztak, már most készülve a legközelebbi összejövetelre.

Dunaszerdahelyi önképzőköri ülés. A folyó hó 9-én megalakult önképzőkör elnöksége közli, hogy minden hónap első vasárnapján Dunaszerdahelyen önképzőköri ülést tart, amelyre minden tanult molnárt szeretettel meghív.

FŐMOLNÁROK ROVATA

Sokak véleménye a „különvéleményre“ a molnáriskolával kapcsolatban.

Írta: Oszter Sándor ügyvezető-főmolnár, Győr.

A Magyar Molnárók Lapjában közölt ezévi július hó 1-én megjelent cikkekre, az alábbiakban válaszolok Leidenbach József okl. gépészmérnök úr nem helytálló fejtegetéseire.

A cikkíró úr figyelmen kívül hagyta, hogy ma már a molnáriskola, a szakirodalom és a molnárnevelés nem tekinthető egyoldalúan a molnár mesteriséget tanult egyének kizárólagos ügyének, problémájának.

Szükséges, hogy a molnáriskola ügyét mindenki, aki bármilyen vonatkozásban a malomiparban él vagy ahhoz bármilyen szálak fűzik, megértse és ki-ki magáévá tegye a molnáriskola ügyét és lássa be annak időszerűségét.

Tévedés volna azt hinni, hogy ez az ügy elsősorban csak az alkalmazotti viszonyban élő molnároknak nyújt előnyt. Ellenkezőleg, előnyt jelent elsősorban a malmosoknak, és nem utolsó sorban az államnak. Hogy mégis mi vagyunk szószólói, propagálói az ügynek, ennek az a magyarázata, hogy igazán átérzeni és megérteni az iskola szükségességét elsősorban a molnároknak tudják.

Mi tudjuk, mi érezzük azt, hogy mi az, amit még nem tudunk és mi az, amit még jobban tudnánk, ha molnáriskolába járhatunk volna.

Nem akarom túlbecsülni a molnáriskola értékét, hiszen tudjuk, hogy a gyakorlat ebből is sokat pótol, de ma, amikor egy vezetőmolnártól mindent kívánunk, nélkülözhetetlen egy olyan intézmény, amely elméleti és gyakorlati tanok nyújtásával helyes irányt mutasson a pályáján elinduló, fiatal molnárnak.

Meglepetéssel olvasom és nem oszthatom Leidenbach mérnök úr azon állásfoglalását, hogy: a molnáriskola állandó típusához azért nem érkezünk meg el, mert, ahogyan a természetben nincs ugrás, úgy a molnáriskolát is a fokozatos fejlődés fogja életre hívni.

Nagyon szomorú és bántó álláspont ez, különösen olyan ember tollából, aki szintén molnársaládból származik. Minő véleménnyel legyen a közvélemény és a kormány felőlünk, ha az iparhoz közelállónak — ez a véleménye? Még az a jó, hogy „különvélemény“ a közlemény címe.

Az első esti molnártanfolyam 40 évvel ezelőtt kezdte meg működését, amely már a konzervatívabb vezetőemberek körében akkor nagy ellenszenvet váltott ki mint megmozdulás, és 40 év kellett ahhoz, hogy jelenleg 6 hetes molnártanfolyamokat tarthassunk. Ezt nevezi Leidenbach mérnök úr ugrásnak.

Nálunk a malomipar és vele együtt a molnártudás hosszú évtizedek óta első helyen állt a világon, s ahol hozzánk viszonyítva gyermekcipőben járt még a malomipar, molnáriskolákat létesítettek. A magyar molnár külföldön keresett-iparos volt és az még ma is. Sok elismerést és dicsőséget szereztek a magyar malomiparnak és hazánknak, mégis ott állunk, hogy nálunk korai dolognak tartják egyesek a molnáriskola felállítását. Mi, magyar molnároknak külföldön a molnár mesteriség művészei voltunk, de lassan arra ébredünk, hogy — ha őrlési rendszer tekintetében, illetve őrlési tudás tekintetében nem is, de — a malomipari technika tekintetében a gyermekcipős ipar túlszárnyal bennünket. Nem azért, mintha a malomépítő géppáráink nyújtanának kevesebbet, — hiszen azok még mindig az első helyen állanak, — hanem a molnárság nincs kellően tájékozott a malomtechnika újjáépítéséről és fejlődéséről vagyis nincs molnáriskola.

Általában jó molnár híreben állunk, mégis sok malomtulajdonos és igazgató szerint nehéz jó főmolnárt, főleg jó utánpótlást találni. A képzett molnároknak rendszerint állásban vannak, de ha állás nélkül van is, azt rövidesen alkalmazzzák is, már pedig nem szabad azonban figyelmen kívül hagyni azt, hogy nálunk a gyengébb főmolnár is súlyosabb feladat vár.

mint a külföldi legjobb főmolnárra. Amíg a külföldi, különösen a nyugati államokbeli malom el van látva minden jóval és széppel, amit a technika csak nyújthat, addig a magyar főmolnár a malmok legnagyobb részének több évtizedes öreg berendezésével kell, hogy a legkényesebb igényeket is ki tudja elégíteni, szemben a modern berendezésű külföldi malmokkal ahol 3-4 féle lisztet kell csak gyártani, s a hozam és a szín is a mieinkkel összehasonlítva, határozottan a mi előnyünket hirdeti.

Egetően sürgős tehát a molnáriskola, amely a mi helyi viszonyainknak, igényeinknek, speciális őrlési rendszerünknek megfelelően nevelné a jövő molnár generációt, hogy ne kényszerüljön a fiatal molnár generáció a nekünk idegen külföldi molnáriskolákba, ahol havi 250—300 pengőért elégíthette ki tudását.

Nem kell félnünk, hogy nem lesz elég jelentkező, mert minden molnár és malmos, akinek arra való fia, vagy hozzátartozója van, szívesen küldi azt a molnáriskolába, még ha egyenlőre csak egyéves lesz is az. Akinek az a ritka szerencse jutott osztályrészül, mint nekem, hogy a legnagyobbodott Magyarország legtöbb malomtulajdonosát, igazgatóját és molnárt is ismerem, bátran állíthatom, hogy helytelen az a megállapítás, hogy a magyar malmosok és molnárok közömbösen viseltetnének a molnárnevelés ügyével szemben. Voltak, vannak és lesznek szűkebbül kishitűek, de ugyanakkor nem szabad figyelmen kívül hagyni azt, hogy, amint hogy a múltban voltak Voll, Schmidt, Sshermann stb. urak, akik a helyes molnárnevelés és molnáriskola ügyét, s anyagi áldozattól sem visszariadó apostolai voltak, úgy a mostani generáció között is nagyon sokan vannak, akik hasonló megértéstől és elgondolástól áthatva, magukévá teszik a molnáriskola ügyét. Nem hinném, hogy a kormány olyan szánalmas helyzetben volna, hogy Leidenbach mérnök úr aggodalmát igazolná, mert úgy tudjuk, hogy a jelenlegi kormány szakított a múlt politikájával és programjával nem a palotaszállók építése és hasonló főcélok szerepelnek, hanem az iparágak megkedveltetése a fiatal generációval az ilyen célt szolgáló szakiskolák létesítése útján. Mi sem természetesebb, mint az, hogy a magyar malomipar és molnárság, mint az ország egyik legnagyobb adózója, joggal elvárja, hogy egy morzsa a mi iskolánk létesítésére is jusson.

Örülünk, ha Leidenbach mérnök úr is azok közé állana, akik már évtizedek óta nem kételkednek a molnáriskola időszerűségében. Nem lebecsülendő ez a tábor, mert rajtuk kívül nagyon sokan vannak olyanok, akik az ügy iránt megértő jóindulattal viseltetnek és mindenkor készek tekintélyük súlyával odaadni, hogy az állandó magyar molnáriskola ügye mielőbb tető alá jusson.

Megtaláljuk a módját, mert megakarjuk találni, hogy a különböző malmi és molnár egyesületek rövid időn belül megvitassák az ügyet és bizunk benne, hogy a magyar molnáriskolát ifjaink már a jövő évben igénybe is vehetik. Ezt az ügyet többé a napirendről levenni nem lehet, mert aki úgy érzi, hogy ehhez a családhoz szálak fűzik, csak támogatója és szószólója lehet ennek a mindnyájunkat érdeklő közös ügynek.

A magyar molnáriskola megvalósításának időszerűsége minden vitán felül áll. Az ország legnagyobb iparága ma már nem nélkülözheti a gyakorlati molnár elméleti tudását sem, s nem maradhat le abban a versenyben, amely a malomipari haladásnak természetes velejárója.

Amíg a molnártanfolyamok a gyakorlati szakma ismeretek nagy vonásokban korrigálásának tekinthető, addig a molnáriskolának a szükségszerű szakmai ismeretekben való alapos elméleti és gyakorlati kiképzés a feladata.

A magyar molnáriskolának olyan nívóju intézménynek kell lennie, hogy az onnan kikerült ifjuság éppen a sokoldalú képzettsége folytán azonnal megtalálja az iparban, a társadalomban a tisztességes megélhetéssel és megbecsüléssel kísért azt a pozícióját, amelyet hovatovább majd csak ilyen kvalifikációval tölthet be. (Szerkesztő.)

Örleményeit legjobban értékesíti:

„BARÁZDA“ Mezőgazdasági és Kereskedelmi Kft.

Budapest, VI. ker., Vilmos császár-ut 45. — Telefonszám: 119—516.

Lapzárta előtt.

Kedvező döntés a felvidéki villamos áramdíjak ügyében.

Lapzárta előtt értesülünk, hogy az iparügyi miniszter döntött a felvidéki villamos áram árának kérdésében. A döntés akként szól, hogy a cseh korona átszámítási kulcsánál nem az eddigi 1:7 arányt fogják alkalmazni, hanem 1:5.8 arányt. A megállapítás szerint sokkal kedvezőbb áramdíjak jutnak érvényre, mert a régi áramárak így csak 1.2 fillérrel emelkednek. A kedvező döntés Jókay Imre malomszövetségi társelnök fáradságos munkájának eredménye, aki úgy a felvidéki, mint az iparügyi minisztériumban e kérdésben a villamossági érdekeltségekkel hetek óta harcol a molnárság érdekében.

SZERKESZTŐI JELZÉSEK

K. J. főmolnár. Cikkében számos tévedés van. Egyébként érdekes dolgokról ír s azért e rovatban foglalkozunk cikkével. A minőségi búza kelleire vonatkozó észrevételei helytállóak, kivéve azt a részt, melyben feltételezi, hogy azok, akik a gyengébbek és az egyszerű gazdaközönség kedvéért a „fajsúly” népies és közismert megjelölést használják hektoliter-súly helyett, ne lennének tisztában a két kifejezés különbségével és jelentőségével. — Nem állja meg azonban helyét az, amit a „sárkerop gyomfűvel fertőzött” gabonáról hisz és ír. Annál kevésbé azok a következtetések, melyeket a téves kiindulási alaptól von le. Így kárba veszett az a „rengeteg fáradság és szent fanatizmus”, melyet levele szerint erre az ügyre fordított. Minden fáradozás nélkül, egyetlen kérdésére is megkaphatta volna tőlünk a megfelelő felvilágosítást, mellyel íme, a következőkben szolgálunk:

Az Ön által sárkeropnek nevezett növény elnevezése csak tájszólás. Ez a sárkerop azonos az ország számos vidékén, de különösen Békés megyében gyakrabban előforduló Somkóró nevű növényvel. A fehérvirágú somkóró inkább kultúrnövénynek tekinthető, mert mint takarmánynövényt több helyen állandan és rendszeresen termelik. Különösen gyenge talajon is nagy termést ad. Magja apró, nagysága a búzának alig 1/3 részét éri el. Igen kemény, azért csíráképeségét éveken át megőrzi. Hasonlít a lóhere és lucerna magjához s ezért utóbbiakhoz hamisítás céljából gyakran hozzákeverik. A növény bőtermésű landóan és rendszeresen termelik. Különösen gyenge nyoson mindig előfordul s így gabonavetésben gyomként is előfordul. Sőt még legtisztább vetőmagba is belekerülhet.

A somkóró magjának jellegzetes szaga van, mely a magban előforduló Kumarin nevű illóolajtól származik. Búzába, rozsba keveredve a somkóró magja, jellegzetes illatát a gabona is átveszi. Mivel azonban a somkóró magja igen apró, csak némileg is gondos rostálás útján a gabonából könnyen kirostálható, mire a gabona néhány átlapátolás és némi szelöltetés után a kumarintól eredő szagot elveszti és teljesen kifogástalan kenyérmaggá válik. Gondatlan rostálás esetén azonban a somkórómag a gabonával együtt őrlés alá is kerülhet, mely esetben természetesen jellegzetes szagával a lisztet is megfertőzheti.

Minden egyéb, amit Ön erre vonatkozólag kombinál, téves. — Cikkéből látjuk egyébként, hogy Ön sokat tanult, sokat olvasott s így sokat épített. Azt is látjuk azonban, hogy az építkezéshez nincsen

meg a szükséges alap. Ezért a fogalmakat összeeseri, azok értelmét részben félremagyarázza és olyan területekre téved, melyek a tárggyal semmiféle, még a legtávolabbi összefüggésben sem állanak. Így teljesen fantasztikus az, amit az ártatlan somkóróról, vagy ahogyan Ön nevezi, sárkeropról a kőrishogárral, a Pannontengerrel, a Pannontenger brackvizével (és nem barackviz, mint Ön írja) a hazai ókori kőrisedőssel, az atomfizikával, a diéteikus táplálkozással, a kéksavval és a leprával kapcsolatban elképzel és leír. Tessék elhinni, hogy a sárkerop kumarintartalma és a búza közé való keveredésének oka nem áll semmiféle összefüggésben sem a geológiával, sem a phitopaleontológiával. Téves az, hogy a kőrishogár kéksavat tartalmaz. A kőrishogár fő hatóanyaga a kantaridin, melynek vegyi jele C₁₀H₁₂O₄. A kéksav, a cianhidrogén vegyi jele pedig HCN. A kantaridint a gyógyászatban használták, különösen mint hólyaghúzószert. Már ritkábban alkalmazzák. A cianhidrogén pedig egyike a legnagyobb vérmérgeknek és sem a kőrishogárhoz, sem pedig a kantaridinhez semmi köze sincsen.

Amit pedig a leprával kapcsolatban ír a kantaridineszel és a somkórómaggal vonatkozásban, az tisztán a fantázia szüleménye. Így tévedés az, hogy nálunk lepra nem fordult elő. Még a középkor végén is számos leprárium volt Magyarország területén és Középeurópában, Romániában jelenleg is van lepra internálóhely. Ezenkívül Európában minden államában, különösen a nagy kikötővárosokban. De előfordul még a skandináv országokban is. Hogy Európában és hazánkban ennek dacára a lepra gyakorlatilag kiirtottnak tekinthető, azt az európai civilizációnak, kultúrának és higiénikus berendezésének köszönhetjük. A lepra — a bibliai belpoklosság — betegséget egy mikroorganizmus, a lepra bacillus okozza. Nem, a lepra sem a kőrishogárral, sem a kőrishogár kipárolgással nem gyógyítható. Számos tudományos intézet és a tudósok százai foglalkoznak a lepra gyógyításával évtizedek óta. A kísérletek tízezeit folytatták le, eddig különös eredmény nélkül. Még a legtöbb sikert értek el a chalmogra olaj megfelelő adagolásával. Ez azonban nem biztos és nem bebizonyítottan végleges gyógyulást hozó szer. Főként nem minden esetben használ. Ne képzelje tehát, hogy éppen Ön az a kiválasztott, aki egy absolute biztos antilepratikumot fog fel találni.

Azt hisszük, hogy jó szolgálatot teszünk Önnek, mikor mindezeket megírjuk. Ön olyan területekre tévedt, ahol nincsen keresnivalója. Fogadja el tőlünk azt a baráti tanácsot, hogy maradjon meg saját tisztaságánál, mert itten is van még elég tér arra, hogy hasznos tevékenységet fejtsen ki és iparát előbbre vigye. Látjuk ezt abból, amiket a búza minőségi vizsgálatáról, az átvilágítási eljárás gyakorlati alkalmazásáról és értékeről, valamint a többi, búzára vonatkozó megállapításairól ír. Utóbbiakat készséggel le is közöljük, ha szigorúan megmarad ennél a tárgynál és azt a többi fantasztikumtól elkülönítve leírja.

GABONA-, TERMÉNY- ÉS LISZTPIAC

Gabonapiac:

A búza kínálat továbbra is élénk és legtöbb tétel a Futuránál talál elhelyezésre augusztus és szeptemberi szállításra. A malmok vásárlásai még mindig nem számottevőek, miután nagyobb mennyiségű óbúza felett rendelkeznek.

Rozsban erősen csökkent a kínálat, viszont a malmok vásárlásai és az exportőrök részéről mutatkozó vételkedv megszilárdították az ára-

Használt gépszij

elsőrendű minőségben, minden méretben, állandóan raktáron.

Uj és használt gépszijak vétele és eladása.
Braun Jenő, borkereskedő,
Budapest, VI., Paulay Ede-u. 33.

kat. A takarmánycikkek szilárdulása is érezteti hatását a rozs ár alakulásában.

Az árpapiac szilárd. A hizlalók nagyobb vásárlásai és a takarmánykereskedők részéről mutatkozó kereslet továbbra is szilárdítónak hatnak. A takarmányárpák minősége jó, a sörárpák azonban jóval gyengébbek a tavalyinál.

Zab iránt az alacsonyabb árak mellett van némi érdeklődés, habár közszállításokra még nem történtek vételek.

A tengeri szilárd. A kínálat minimális és a hizlalók, valamint export részére a piacra kerülő tételek könnyen találnak elhelyezésre. Uj tengeri iránt is van érdeklődés, december-januári szállításra. Szolnokon át, pesti paritásán 14.75 P 15.—el már kötéseket is előfordultak.

Korpa és takarmányliszt üzlettel és mindkét cikkben élénk a kínálat, azonban vételkedv nem mutatkozik. A nagymalmok augusztus—szeptemberre P 13.—al vannak piacon korpában.

Gabonakészárúüzlet:

(Az árak pesti paritásában.)

Tiszavidéki búza	Pestvidéki rozs	13.40—13.50
Kisalföldi „	Egyéb rozs	13.55—13.70
	Tengeri	17.25—17.40
Felsőtiszaí búza	Közép min. tak.	
Duna-Tiszaközi	árpa	15.00—16.00
Fejérm. búza	Közép min. új zab	16.90—17.10
Dunántúli búza		

Határidőüzlet:

Rozs október	14.13—14.35	Tengeri szept.	17.12—17.25
Tengeri augusztus	16.93—17.09		

Erőtakarmány:

Árpakorpa	14.60	Malátacsíra	10.00
Gabonamoslék	15.00	Melasz	10.00
Búzakonkoly	12.50	Rozskonkoly	12.00
Cirokmag	12.50	Halliszt	45.00
Konkolydara	13.00	Borsókörpa	12.50
Lenmagpogácsa	16.—	Borsó takarmányliszt	14.50
Napraforgópogácsa	14.50	Darált köles héj	5.50
Kókuszpogácsa	14.00	Malombükköny	14.50
Repcepogácsa	12.00	Az árak budapesti paritásában értendők.	
Tökmagpogácsa	17.00		

Magvak és hüvelyesek:

(Az árak pesti paritásában.)

Káposztarepce új	24.75—25.00
------------------	-------------

Állomásról:

Borsó sterilizált új	16.50—17.25
Biborheremag	60.00—68.00
Csilagfűt fehér lapos	12.75—13.25

Fontosabb határ- és hajóállomások árai:

Hajóbúza 80 kg-os ab hajóállomás	20.30—20.50
Exportbúza 80 kg-os	
Hegyesalom	
Murakeresztúr	
Gyékényes. határ tranzit	20.50

Vagyonváltsága búza ára:

A magyar királyi pénzügyminiszter a földművelésügyi miniszterrel egyetértőleg a mezőgazdasági ingatlanok vagyonváltsága fejében fizetendő búza árát 1939 július hónapra szóló érvénytel métermászáknak 20 P (Húsz) pengőben állapította meg.

Lisztpiac:

Továbbra is nagy tartózkodás észlelhető és főleg a kenyérlisztek elhelyezése ütközik nagyobb nehézségbe. Kötések későbbi terminusra csak szórványosan jönnek létre, miután a fixirozott buzáraakra való tekintettel a sütőipar áreltolódásokra nem számít.

Árak:

Búzakorpa	22.90—23.10 (8-as takarmányliszt 15.00—15.50)
-----------	---

EREDETI SVÁJCI
szitaselyem
ALBERT WYDLER (Zürich) Márka

szavatolt tartósságáért és legnagyobb szitalóképességéért. Azonnali szállítás friss gyári áruból.

Képviselet: **KOZMA SÁNDOR, Budapest, VI., Podmaniczky-utca 35. sz.**

SCHNEIDER, JAQUET & CIE A.-G., STRASSBURG
konstrukciója

PAT L.-C. töretkorpagép

Fehébb és több liszt.
Könnyű meghajtás.
Egyszerű beépítés.
Alacsony fordulatszám.